

KALEJDOSZKÓP ALEIDOSCOPE

*„Nincs más haza, csak az anyanyelv...”
Márai Sándor*

Józsa Judit:
Magyarország - Anyaország

Fotó:
Gedai Csaba

corvina

MOBILE

Available on the
App Store

ANDROID APP ON
Google play

THE LARGEST HUNGARIAN CANADIAN
COMMUNITY ADVERTISING NETWORK

416-638-3431

DOWNLOAD FREE APPLICATIONS
WWW.CORVINADIRECTORY.CA

Mobile application

iPhone / iPad / Android

Always in your hand

Always up-to-date

Prompt dialing from application

Easy to save phone numbers

Increase your ad's value with logo,
short video of your business

Tom's Place

Established 1958

416-596-0297
toms-place.com
190 Baldwin St.
Kensington Market
Just west of Spadina
M-W 10-6
Th-F 10-7
Sat 9-6
Sun 12-5

Tom's Place and the Mihalik family have strong Hungarian roots but at the same time are very proud Canadians. Pictured above is Tom Mihalik, with his son Tom Jr., both ready to serve you at Tom's Place. Established in 1958, Tom's Place now offers the biggest selection of suits in North America, all at great prices.

Please visit Tom's Place, one of Toronto's leading retailers for designer men's and women's business apparel.
Conveniently located in Kensington Market.

*Designer
Men's & Women's
Clothing for
Over 50 Years*

facebook.com/TomsPlaceTO

**KEGYELMEKBEN GAZDAG KARÁCSONYI ÜNNEPEKET ÉS
BORT! BÚZÁT! BÉKESSÉGET! AZ ÚJ ESZTENDŐBEN!**

EZ NAGY VIGASSÁGOS ÖRÖMET HIRDETÉK
(*elajánlás - Moldva, Nyisztor Ilona honlapjáról!*)

ez nagy vigasságos
örömet hirdetétek
met úr jézus krisztus
most megszületteték
mennynek földnek ura
megjelent nálunk
nap és a csillagok
rogyogón örülnek
angyalok az égben
vígán énekelnek
ők is dicséretet
mondanak istennek
szállásikra adja az isten

Dancs Rózsa

**TERJESSZE LAPUNKAT!
MŰVELTSÉGE GAZDAGODIK, HA
AZ ÉSZAK-AMERIKAI MAGYAR DIASZ-
PÓRA EGYETLEN, KÉTNYELVŰ,
SZERVÁTIUSZ JENŐ-DÍJJAL
KITŰNTETETT KULTURÁLIS
FOLYÓIRATÁT OLVASSA!**

Kéziratokat és más, közlésre szánt anyagot csak elektronikus postán fogadunk el. A folyóiratban megjelenő írások tartalmáért kizárólag a szerzők felelősek.

We accept manuscripts, pictures, etc. by e-mail only.
The opinion expressed in this publication are
not necessarily those of the publisher.

TARTALOMBÓL - CONTENTS

Dancs Rózsa: Interjú Dr. Ódor Bálint kijelölt magyar nagykövettel	2
Radnóti Miklós: Razglednicák	3
Pósa Zoltán: Szováta, Csíksomlyói Mária (versek)	4
Zoltán Pósa: Szováta, Mary of Csíksomlyó (poems), translated by Frank Veszely	4
Tamási Áron: Szabadság madara (elbeszélés)	5
1956-os megemlékezések Torontóban (Dancs Rózsa)	7
Tamás M. Tamás: 1956. november 4. ...	9
Soviets Put Brutal End to Hungarian Revolution	11
Reményik Sándor: Nagy magyar télben (vers)	11
Sándor Reményik: In Great Magyar Winter (poem), translated by Frank Veszely	12
Bágyoni Szabó István: Kicsengetés - hosszúszünetre (regényrészlet)	12
Meződi Sándor: Az én csillagom (vers)	14
Az Extra Hungariam Alapítvány bálja	16
Az égig érő fa (Losonc Csongor)	17
Bartalovics Zoltán: Szolga karácsony (vers)	17
Varga Gabriella: Szeptember 21-én Márton Áron püspökre emlé- keztünk Kismartonban	18
Balogh József: 1956 (vers)	20
László Pintér: It Was Spring in October (poem)	20
Vass Dániel: Pavane egy újságíró halálára...	21
Devecsery László: Karácsonyi könyörgés (vers)	21
Szentmihályi Szabó Péter: Köszönöm! (vers)	22
Huszár Vivien: Re: Insitu - 2014 - CHAC	23
Losonc Csongor: Bényei András szobrai...	24
Villáminterjú Ferenczy Reichmann Évával (Huszár Vivien)	25
Nyisztor Ilona: Az egész falu zengett - Nagy öröm volt... karácsonyi énekek	26-27
Gárdonyi Géza: Harangozóék karácsonya (elbeszélés)	28
Bartalovics Zoltán: Holdvilágkoszorú (elbeszélés)	31
Székely Pálma: Kide: A Falunapon Nyirő József Könyvtárat...	32
Wass Albert: Magyar karácsony az égben (elbeszélés)	34
Losonc Csongor gondolatai Heinemann Aladár könyvéről	35

KALEJDOSZKÓP - KALEIDOSCOPE

ISSN 1480-5499

MEGJELENIK KÉTHAVONTA - PUBLISHED BIMONTHLY

Előfizetés - Subscription: CA\$65.00/year; Foreign: US\$75.00/year

Elnök - **Telch György-George** - President

Főszerkesztő - **Telch-Dancs Rózsa** - Editor-in-Chief

Szerkesztés, fordítás - **Turóczy Tamás** - Editor, Translator

Terjesztés - **Turóczy Katalin** - Subscription

Munkatársak: Bácsalmási István, Miska János, Veszely Ferenc

122 Silas Hill Drive, Toronto, ON, M2J 2X9, Canada

Tel.: 416-491-4631; Fax: 416-491-9661

E-mail: rozsatelchdancs@gmail.com

Copyright © Kaleidoscope Heritage Club

No part of this publication may be reproduced by electronic means, photo-copying or otherwise, without written permission from the publisher, excepting brief quotes for the purpose of review

**A KALEJDOSZKÓP szó a Pallas Nagy Lexikona
helyesírását követi**

DANCS RÓZSA

KANADA KIJELÖLT NAGYKÖVETE CSAK AZ EGYÜTTMŰKÖDÉSSEN LÁTJA A JÖVŐ SIKEREIT

Dr. Ódor Bálint, Magyarország kijelölt nagykövete szerencsés pillanatban érkezett Kanadába, hiszen az 1956-os forradalom- és szabadságharcra való emlékezés alkalmat nyújtott arra, hogy sok honfitársunkkal találkozzék mind az ottawai nagykövetség hivatalos fogadásán, mind Torontóban, ahol különböző rendezvényeken vett részt.

A nagykövet urat kérdésekkel kerestük fel, hogy bemutassuk az olvasóknak, hiszen mindenki kíváncsi, ki fogja a következő három évben képviselni Kanadában Magyarországot.

D. R.: Isten hozta, Nagykövet úr Kanadába! Kérem, röviden mondjon valamit önmagáról, amivel bemutatkozik az olvasóknak.

Ó. B.: Köszönöm szépen! Budapesten születtem 1975-ben. Gyermekkorom nagy részét viszont Svájcban töltöttem, mert édesapám ott dolgozott. Neuchatel-ben jártam középiskolába, Fribourgban végeztem közgazdaságtudományi tanulmányaimat 1999-ben. Ezt követően a Külügyminisztériumban kaptam munkát mint elemző a Stratégiai és Tervezési Főosztályon.

Később, 2010-ben a Külügyminisztérium Európai uniós ügyekért felelős helyettes államtitkára, európai igazgató, az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottság titkára voltam. Az idén a Budapesti Corvinus Egyetemen Phd fokozatot szereztem.

D. R.: Gratulálok. Mi volt disszertációjának a témája?

Ó. B.: A kettős többség bevezetésének várható hatásai a Tanács működésére és Magyarország érdekérvényesítési lehetőségeire.

D. R.: Tehát már rég a külügyminisztérium kötelékében dolgozott, nyilván készült a nagyköveti kinevezésre. Kanada szerepelt-e a terveiben vagy meglepetésként érte, hogy ebbe a juharleveles országba rendelték?

Ó. B.: Már szerettem volna Európán kívül máshol is dolgozni, így örömmel fogadtam a kanadai kinevezésemet, nem ért meglepetésként.

D. R.: Milyen kihívások elé néz, melyek azok a feladatok, amelyek megoldásába azonnal, haladéktalanul be kell kapcsolódnia?

Ó. B.: A legfontosabb feladatomban a magyar-kanadai kapcsolatok mélyítése, gazdasági, politikai, kulturális, energetikai területeken. A kétoldalú kapcsolatok mélyítése szempontjából kiemelt jelentőségű, hogy október 23-án sor került Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter hivatalos találkozására John Baird külügyminiszterrel Ottawában. Ahogy széttekintünk Kanadában, szinte egy kis Kárpát-medencével állunk szemben, hiszen nemcsak az anyaországból kivándorolt magyarokkal találkozunk, hanem erdélyiekkel, fel- és délvidékiekkel, vajdasági és kárpátaljai magyarok közösségeivel is, ami szerintem nagy lehetőséget nyújt az előbb említett célkitűzéseink megvalósításában. A magyar Kormány nemzetpolitikája szerint a Kormánynak nincs preferált partnere a magyar szervezetek között, mindenkit egyforma tisztelettel és megbecsüléssel fogad, aki a két ország közötti politikai- gazdasági- kulturális- tudományos kapcsolatok elmélyüléséért dolgozik és azért, hogy a magyar gazdaságpolitika jövője szempontjából kulcsfontosságú stratégiai célok megvalósulhassanak. A közelmúltban a Kormány több programot elindított azzal a céllal, szorosabbra fűzze a kapcsolatokat a kanadai magyarsággal – ilyen a kedvezményes honosítás, a Kőrösi Csoma Sándor Program, vagy a kihelyezett konzuli napok, de ezt bizonyítja a torontói főkonzulátus újraindítása is. Nagyra értékelem azon kanadai magyarok munkáját, akik a magyarságnak tekintélyt szereztek Kanadában, öregbítették nevünket a világban, és szeretnék minél szorosabb kapcsolatot kialakítani a fiatalabb nemzedékekkel. Nagy öröm, hogy látom, mennyire virágzik a cserkészlet, a kulturális élet a fiatalság körében, erre a hagyományra szeretnék támaszkodni. Tervünk elindítani a fiatalabb generációkat is megszólító internetes kommunikációs alkalmazásokat, a nagykövetségnek már van facebook oldala.

Az elmúlt években is sokan vándoroltak ki Magyarországról Kanadába rövidebb-hosszabb időre, velük is szeretnénk kapcsolatokat kialakítani, mert szükségünk van azokra a tap-

asztalatokra és üzleti-gazdasági lehetőségekre, amelyeket a diaszpórának ez az új csoportja megszerzett.

A kétoldalú gazdasági kapcsolatok fejlesztése kulcsfontosságú feladataink közé tartozik. Fel kell kutatnunk azokat a lehetőségeket, amelyek hozzájárulnak a magyar gazdaság növekedéséhez és munkahelyeket teremtenek Magyarországon. A gazdasági növekedés egyik fontos forrása ugyanis a külkereskedelmi és külgazdasági kapcsolatok megerősítése nemcsak Európán belül, hanem az azon kívüli országokkal is. A magyar külpolitika keleti vagy globális nyitási politikája Kanadára is vonatkozik. Gondoljunk csak a közelmúltban megkötött EU-Kanada szabadkereskedelmi megállapodásra, amely ha hatályba lép, rengeteg új gazdasági-üzleti lehetőséget kínál fel.

A Nagykövetség fő feladata, hogy elősegítse olyan gazdasági kapcsolatok létrehozását, amelyek mind Magyarország, mind Kanada számára hasznot hoznak. Magyarország az Európai Unió tagállamaként, stabil politikai háttérrel és erősödő gazdasága révén ma olyan európai kapcsolódási pont lehet Kanadának, amelyen keresztül a két régió is közelebb kerül egymáshoz.

D. R.: A kultúra, a szellemi élet milyen szerepet játszik ebben a jövő-képben, amelynek fő meghatározója, érthető módon, de mégiscsak a gazdasági kapcsolatok erősítése?

Ó. B.: A két ország közötti csereprogramok kiszélesítésére szeretnénk nagy hangsúlyt fektetni, különös tekintettel a felsőoktatási intézmények és kutatóintézetek közötti kapcsolatokra. Fontos lenne a diákcsera-megállapodás előmozdítása, a tudományos és technológiai együttműködés.

Kulturálisan szeretnénk a jelenlétünket tovább erősíteni. Jövő esztendőben lesz Bartók Béla halálának 70. évfordulója, ezért szeretném ha sok szó esne Bartókról, hiszen Bartók Béla életműve globálisan is elfogadott és értett hungarikum. Tudom, hogy a kultúra lehet az a kapocs, amelyen keresztül távol eső népek jobban megérthetnek minket, magyarokat. A kanadai magyarok nagy segítséget nyújthatnak abban, hogy a jövő évi rendezvények minél több helyre eljuthassanak.

R. D.: Ezekon kívül mit kíván Nagykövet úr tőlünk, a kanadai diaszpóra magyarságától, miben segíthetjük a külképviselet munkáját?

Ó. B.: Kérem, hogy népszerűsítsék Magyarországot, hogy minél többen ellátogassanak hozzánk. Ha megismerik és megszeretik Magyarországot, akkor nemcsak a turizmus lendül fel, ami nagyon fontos, de a gazdasági kapcsolatok is mélyülhetnek! És védjék Magyarországnak a tekintélyét!

R. D.: Nagykövet úrnak sok sikert kívánunk a munkájához. Köszönöm a beszélgetést.

In Memoriam
Radnóti Miklós, aki 1944. november 10-én,
35 évesen vesztette életét

RADNÓTI MIKLÓS

RAZGLEDNICÁK

1

Bulgáriából vastag, vad ágyuszó gurul,
a hegygerincre dobban, majd tétováz s lehull;
torlódik ember, állat, szekér és gondolat,
az út nyerítve hőköl, sörényes ég szalad.
Te állandó vagy bennem e mozgó zürzavarban,
tudatom mélyén fénylesz örökre mozdulatlan
s némán, akár az angyal, ha pusztulást csodál,
vagy korhadt fának odván temetkező bogár.

1944. augusztus 30. A hegyek közt

2

Kilenc kilométerre innen égnek
a kazlak és a házak,
s a rétek szélein megülve némán
riadt pórok pipáznak.
Itt még vizet fodroz a tóra lépő
apró pásztorleány
s felhőt iszik a vízre ráhajolva
a fodros birkanyáj.

Cservenka, 1944. október 6.

3

Az ökrök száján véres nyál csorog,
az emberek mind véreset vizelnek,
a század bűzös, vad csomókban áll.
Fölöttünk fú a förtelmes halál.

Mohács, 1944. október 24.

4

Mellézuhanam, átfordult a teste
s feszes volt már, mint húr, ha pattan.
Tarkólövés. - Így végzed hát te is, -
súgtam magamnak, - csak fekjüdj nyugodtan.
Halált virágzik most a türelem. -
Der springt noch auf, - hangzott fölöttem.
Sárral kevert vér száradt fülelem.

Szentkirályszabadja, 1944. október 31.

PÓSA ZOLTÁN

SZOVÁTA

Misztikus legendák lelke bűvös Erdély
 Őseimnek földje, Magyarország gyöngye hús havasos szentély
 Itália nyáron, svájci Alpok télen
 Medvetónak tükrén megkettőzött éden
 Menny és víz határán szabadtéri templom
 Kör alakú völgyek, peremhegyen várrom
 Tornyosul a szellem pihenője fölött
 Parajd és Görgényi zord havasok között
 A szabad és magas égre száll a lélek
 E csodavilágban én már sohasem félek
 Halhatatlanná tett a teremtő Isten
 Mert idevezérelt, ahol halál nincsen
 Az élet győzelme itt örökkévaló
 Az elmúlás fölött a kék égtakaró
 Ránkterül örökre és soha nem sötét
 Ég és Föld kötése az isteni pecsét
 Magad vagy e csoda Szent Transzszilvánia
 Vasárnap teremtett téged Isten Fia
 Mert itt született meg ama Új Szövetég
 Isten és ember közt az örökös egység
 Székelyföld,

CSÍKSOMLYÓI MÁRIA

Óh Babba Mária somlyói Szűzanya
 Tengerré szélesült hódolóid sora
 Együtt és egyedül Hozzád fohászkodnak
 Istenhez törekvők nyergen kapaszkodnak
 Feléd Szent Háromság s Szűzanya egy titkos
 Ős frigyben egyesül szerzetes és táltos
 Magyar, székely, palóc, úz, kun, hajdú, csángó
 Nem szór szét bennünket többé idegen szó
 Magyar s magyar közé nem ver éket senki
 Szűz Babba Mária mondd, még mit kell tenni
 Hogy ős-Káinoktól ne rettegjen Ábel
 Kerüljön el minket a nyelvrontó Babel
 Csak a magyar nyelvben él a magyar nemzet
 Mögöttünk a vég és jöjjön újabb kezdet
 Székelyföld,

ZOLTÁN PÓSA

SZOVÁTA

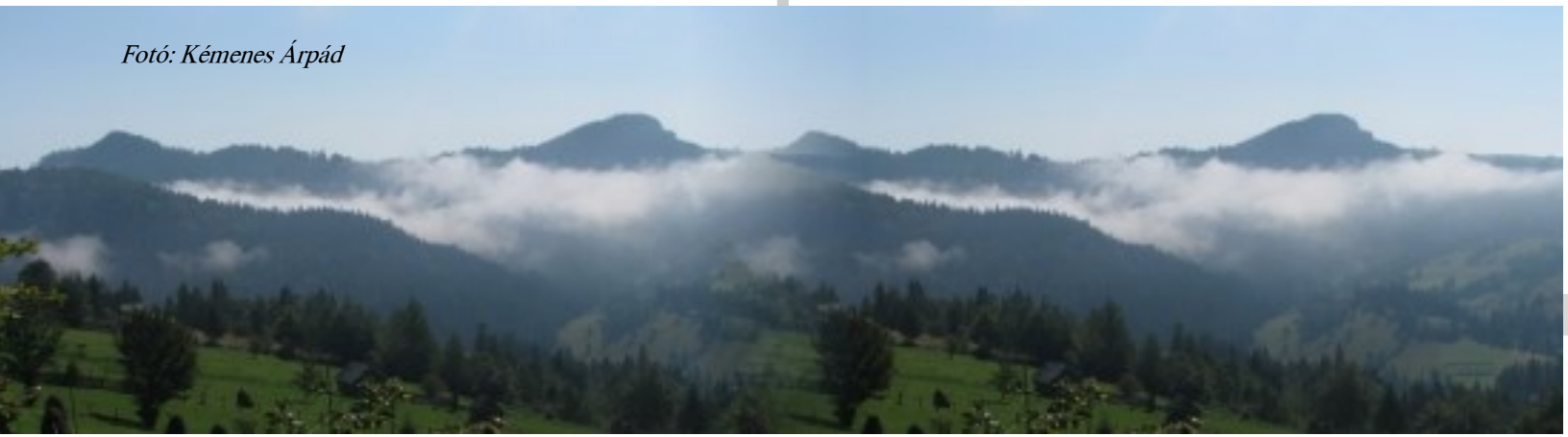
Soul of mystical legends, spellbinding Transylvania,
 Land of my ancestorls. Hungary's pearl, cool and snowy ba-
 silica;
 Italy in summer, Swiss Alps in winter heaven,
 The mirror of Bear Lake here redoubles Eden.
 Between water and heaven open air cathedral,
 Circle-shaped the valleys, on peaks ruined castle wall
 Towers above the resting place of the spirit
 Parajd and Görgény's snow-capped mountains, sunlit;
 Up to the tall, free sky, rising, the spirit soars,
 In this safe wonderland, unafraid, courage roars.
 God made me immortal when me here He begeth,
 Because he ordered me here where there is no death,
 Life triumphs over death in this place forever,
 Above all passing the blue sky draws cover,
 Drapes itself over us, and it is never dim,
 Bond between Earth and sky, God's covenant given,
 Saint Transylvania! Yourself are a wonder:
 Created on Sunday by God's special order,
 For this is the birthplace of the New Testament
 Uniting God and men forever – as was meant.
 Seklerland.

MARY OF CSÍKSOMLYÓ

Oh Bubba Mary, Virgin Mother of Somlyo,
 Widened into a sea, your worshipers follow.
 Together and solely to you they turn in prayer,
 To those that seek God you are saddle and halter.
 Toward the Trinity, Virgin Mother, in secret
 And ancient covenant, shaman and monk welded.
 Magyar, székely, palóc, úz, kun, hajdú, csángó,
 Shall not be scattered by a foreign lingo,
 No wedge between Magyars shall ever be driven,
 Virgin Bubba Mary, see that this is given!
 From the sons of Cain sons of Abel fret not,
 Let there not be Babel to cause a language rot,
 Only in Magyar tongue lives a Magyar nation,
 The end: behind us, the future: salvation!
 Seklerland.

Frank Veszely, Kamloops, 10 25 2014

Fotó: Kémenes Árpád

TAMÁSI ÁRON

SZABADSÁG MADARA

A kicsi székely város, amelynek gimnáziumát nyolc esztendeig jártam, nem volt messze szülőtte falumtól. Pontosan tizenkét kilométerre. Néha azonban mégis messzinek tűnt, különösen karácsony és húsvét táján. Olyankor ugyanis, szünidőre eresztvén minket, gyalogosan kellett mennem és jönnöm. Karácsonykor a farkaskedvelő havas úton, s húsvétkor a gazdag sárban.

A nyári nagy szünidőre azonban mindig szekérrel vittek haza.

Hanem a szekerezésnek, s más uras dolognak hamar vége lett, mert otthon türelmetlenül leselkedett reám a mezei munka. Abban pedig úgy kellett részt vennem, mintha télen által nem diák lettem volna, hanem akkor is falusi gazdának készülő legényke.

Hát dolgoztam is jó reménységgel, gondolván, hogy majd évek múltával amúgy is a fejem fog felül kerekedni. Midőn azonban a negyedik osztályt éppen végeztem volna, igen megcsalt a jó reménység. Ugyanis azon a nyáron ütött ki az első nagy háború, amely a mezei munkát vastagabban rőtta rám, mint ahogy gondolni lehetett volna. Igen vastagon, mert hiszen a férfiakat harminckettőig mind elvitték, s azokat, nekünk zsenge és öregebb maradéknak, mind pótolni kellett.

Valójában akkor tanultam meg, tizenöt éves karral és derékka, a kaszálás munkáját, amiben aztán mester is lettem hamarosan. Jó hírem úgy bejárta a falut, hogy a nyár dereka felé már nemcsak a rokonok istenkedtek nekem, hogy segítsen meg őket a kaszálásban, hanem idegenek is kezdettek jövegetni, jó pénzt ígérve. Bölcsen a kérelmet meghallgattam ilyenkor, de a szóval nem siettem, hadd nőjön a jó hírem abban a nagy várakozásban is. Végére s rendesen aztán kedves anyám tekintett reám, szólván:

- Nem érsz reá, úgyé, fiam?

- Biza nem - feleltem oly szomorán, mintha a szívem meg akart volna szakadni.

De bezzeg, ha Hadnagy Lőrinc bácsi jött, akkor másképpen feleltem.

Ugyanis Lőrinc bácsi nagyon vonzalmas vidámságot hordott, s úgy tudott szólni hozzám, hogy a szava hátáról röpködni tudott a képzeletem. S bármiről ha beszélt, nem a megfoszlott valóságot mondta csupán, hanem a virággal az illatot, s a tűzzel a meleget is ki tudta mondani.

Vagyis a valót igazzá tette.

S mert eme természete miatt igen szerettem az öreget, véle szívesen mentem kaszálni. Őrzöm is, szinte mint a költeményeket, azokat a rügyező napokat, amikor együtt vágtuk ketten a rendet.

Az egyik napot különösen.

Ámbár az a nap is úgy ment belé a délbe, mint jóformán a többi. Vágtuk reggel a harmatos füvet, miközben muzsikáltak a szárnyas bogarak; majd a harmat elillanása után is csak vágtuk, a lebegő pillangók között. Az öreg helyett egy-egy vén

kánya szólott néha, s helyettem harkály rikkantott, miközben két fa között hidat repült.

Hanem délben, megnézvén Lőrinc bácsi a nap állását, jelentősen így szólt:

- Hasra áll a nap, hécskám!

Hát kiválasztott az öreg egy terebélyes tölgyfát, s annak az árnyékába húzódtunk, hogy elköltsük ott a délebedet. Amíg ettünk is, a kánya és apróbb madarak szolgáltatták a szót, de aztán a legvégén megszólalt mégis Lőrinc bácsi.

- S hát aztán, iskola után, mi akarnál lenni? - kérdezte.

- Az még messze van - feleltem neki.

- Messze, messze - folytatta az öreg -, de ha már nagy költséggel tanul a diák, idejében kell ezen gondolkodni.

Ott a hűvös árnyékban gondolkoztam is egy ideig, de mivel semmire sem jutottam magamban., végül így szólaltam meg:

- Hát mi legyek, Lőrinc bácsi?

- Bátor s becsületes ember! - mondta az öreg.

Tetszett nekem, hogy bátor legyek és becsületes, ámbár igen általánosnak tűnt a szó. S amellet csabosnak is, mint a felhő, amely elúszik, bárhog meg is fogja a szem. Mert lám, úszik ez is, amit az öreg mondott; hiába fogom az eszemmel, mert széjjelárad a világba, és az égre terjed.

- Jó-jó - mondtam neki -, de milyen a bátor ember?

- Olyan, hogy jóban-rosszban ember tud maradni - felelte az öreg.

- S ki a becsületes? - folytattam.

- Aki életének utolsó órája szerint él!

Hallván ezt a két bölcs választ, az eszemmel igaznak és a lelkeimmel szépnek éreztem. Emlékembe véstem tehát, hogy kit lehet bátornak és becsületesnek tekinteni, majd így szóltam:

- S a foglalkozás mindegy?

- Nem egészen - felelte Lőrinc bácsi, aztán meleg mosolygással nézett reám, és így folytatta: - Ifjúnak tanácsot adni nagy dolog, de mivel csakugyan meg is kell élni valamiből, mondanék neked valamit. Vagyis nem azt mondom, hogy legyél pap, aki némelyik szerint könnyebben bejut a mennyek országába, mint a világi ember. Azt se mondom, hogy gyógyító orvos légy, aki sokat enyhít a szenvedéseken; sem azt, hogy légy törvénybíró, aki igazságot oszt. Hanem inkább legyél olyan ember, aki pap, orvos és bíró egyazon személyben. Vagyis légy költő!

Ahogy ezt kimondta a vénember, egyszerre olyan izgalom áradott belém, hogy hevertemből felültem rögtön. Nem is lehet csodálni, hogy ennyire parázslottam, mert hiszen addigelé sohasem hallottam a faluban, hogy valakinek a költői foglalkozást ajánlotta volna bárki.

- S milyen a költő? - kérdeztem.

- Olyan, mint Petőfi! - felelte az öreg.

De valahogy úgy mondta ezt, mintha csakugyan tudta volna, hogy Petőfi valójában milyen volt. Mintha látta volna, s beszélt volna véle; sőt mintha virágos és harmatos füvet is kaszált volna véle, mint velem is.

- Hát ismerte talán? - nyitottam nagyobbra a szememet.

Akár ha szerelmes kérdezte volna a párjától, hogy szeretsz -é, úgy válaszolt az öreg mondván:

- Ismertem, igen!

Pillantottam ámuldozva néhányat, mert abban a hitben voltam, hogy a falunak minden dolgát tudom: de lám, azt sem hallottam még soha, hogy Hadnagy Lőrinc bácsi ismerte volna Petőfi Sándort.

- Láta?! - kérdeztem.

Az öreg a messzeségbe nézett, majd sóhajtott egyet, mint aki messze-messze száll. Olyan messzire, ahol a valóság és a képzelet már egyé is válnak. Aztán hanyatt ereszkedett a lekaszált fű tövében, és a két tenyerét a feje alá tette. S miközben csillámló szemekkel a tölgyfa lombjai között pillangózott, így folytatta a szót:

- Negyvenkilencben, mikor sirt a haza, hát én elszőktem hazulról, hogy megyek katonának. Java nyár volt éppen, de pezsgettek az emberek is; s mint a futkosó szél, dalok jártak hegyeken-völgyeken.

- Hány esztendő volt akkor? - kérdeztem.

De már meg is bántam, hogy belészóltam a beszédbe, mert az öreg felém rezzentette a szemét, s hirtelen megrovással csak annyit mondott, hogy az anyakönyvet otthon felejtette.

- S aztán hogy volt? - igyekeztem tovább.

- Úgy volt, hogy kérdezősködvén szorgosan, hamar megtudtam, miszerint Bem fővezér Segesvár tájékán van. No, elindultam én is arrafelé, s helybe érkezvén, oda is eresztettek engem a nagy vezér színe elé, aki el is rendelte mindjárt, hogy ott harcolhassak, ahol legjobban nekem kedvem tartja. Mivel pedig én az első vonalba kíváncsoztam, hát más önkéntesekkel együtt oda haladéktalanul kimentem. Vagyis a fejéregyházi határba, mert ott húzódott az első vonal, az országúton keresztül. Én annak a tájéknak a dombos részére kerültem, ahol termőföldek és kaszálók feküdtek. No, örködve ott táboroztunk, tiszték és legények mind együtt. Hanem az énekszó és nagyobb mozgolódás tilos volt, nehogy az ellenség, amelyik igen közel volt, neszünket vegye. Hát mi nem is mozgolódtunk, hanem inkább a nagyra nőtt törökbúzával takartattuk magunkat. Csupán egy ember volt közöttünk, aki sohasem tudott megülni a helyén, hanem ide ment, s majd oda ment. Még a lovát is otthagya, jól megkötve a hátunk megett, a piros lovát. Különbösen sovány és csontos ifjú volt, s valamely oknál fogva nem egészen katonának öltözve, mert példának okáért a kardja sem volt ott az oldalán. Hacsak ránéztem, nekem olyannak tetszett örökké, mint egy parázs, akit folyton fű a szél.

Nekem a szívem már igen dobogott.

- Az volt Petőfi, úgyé?! - kérdeztem.

Lőrinc bácsi nem is felelt, hanem tovább költötte a valót, folytatván tovább a szót:

- Néha egy-két sor verset mondott, s néha nagyot nevetett. S tudván is már, hogy kicsoda, folyton szemmel tartottam, csak hogy láthassam őt. S csakugyan, mintha ma is látnám: ott ült egy vén körtefa alatt, nekivette a hátát az öreg fának. Írt

valamit sebtiben a táskáján, s közben-közben lobogó szemmel gondolkodott. S ahogy ott ült a vén fa tövében, hát egyszer a szemben lévő jegenyefán megszólalt egy madár. De olyan szépen szólott, mintha a föld bánatával az ég örömebe akart volna indulni. S ahogy hallgattuk azt a madarat, hát egyszer a költő, mintha a dal egészen megbabonázta volna őt, felállt a fa tövéből, s úgy nézett fel ámulattal a jegenyefára. Ezt látván, mi is közelebb húzódtunk, hogy lássuk azt a csodás madarat; s amikor megláttuk, még jobban ámuldoztunk rajta, mert annak a madárnak piros volt a szíve tája, fehér a szárnya és zöld a lába. S nézvén nagy ámulattal a csordát, egyszer a költő felkiáltott, szólván: "Szabadságunk madara!"

Itt elhallgatott az öreg, majd így folytatta:

- Így kiáltván a költő, lassan megindult, hogy felmenjen a fára, mert meg akarta fogni a csodás madarat. De ahogy feljebb s feljebb ment a jegenyefán, az ellenség észrevehette, mert az egész ármádia megindult felénk. S nekünk parancs hangozván, hogy húzódjunk alkalmasabb hadállásba rögvest, valaki felkiáltott a költőnek is a jegenyefára, hogy jön az ellenség! Hanem a költő csak annyit felelt vissza, hogy "pököm az ellenségre!"

Ennyit mondván, hirtelen felült Lőrinc bácsi, és reám tekintett.

- S aztán mi lett Petőfivel? - kérdeztem.

- Gondolom, onnét elrepült - mondta az öreg.

S abban a pillantásban a tölgyfáról lehullott egy makk, és pontot tett a földre.

Fotó: Martinek Imre (erdély.ma)

1956-OS MEGEMLÉKEZÉSEK TORONTÓBAN

„És a világ beszél csodáról,
Papok papolnak bátorságról.
Az államférfi parentálja,
Megáldja a szentséges pápa.
És minden rendű népek, rendek
Kérik, hogy ez mivégre kel-
lett.
Mért nem pusztult ki, ahogy
kérték?
Mért nem várta csendben a vé-
gét?
Miért, hogy meghasadt az ég-
bolt,
Mert egy nép azt mondta: „Elég
volt.”

Nem érti ezt az a sok ember,
Mi áradt itt meg, mint a tenger?
Miért remegtek világrendek?
Egy nép kiáltott. Aztán csend
lett.
De most sokan kérik: mi tör-
tént?
Ki tett itt csontból, húsból tör-
vényt?
És kérik, egyre többen kérik,
Hebegve, mert végképp nem
értik –
Ők, akik örökségbe kapták –:
Ilyen nagy dolog a Szabadság?”
(Márai Sándor:
Mennyből az angyal, részlet)

„Mert egy nép azt mondta: Elég volt”

Az 1956-os forradalom és szabadságharc 58. évfordulóját az idén Torontóban több napon át ünnepeltük. Október 22-én a torontói főkonzulátus rendezésében a Todmorden Art Gallery-ben emelkedett hangulatú megemlékezésre került sor Szijjártó Péter magyar külkereskedelmi és külügyminiszter, L. Simon László parlamenti államtitkár, valamint Dr. Ódor Bálint új magyar nagykövet jelenlétében. A Magyar Kanadai Képzőművészek A színek és formák rapszódiaja c. őszi tárlata felemelő hangulatot kölcsönzött a rendezvénynek, mintegy bizonyítván, hogy a forradalom után Kanadába érkezett 37,565 menekült és leszármazottaik mennyi gazdagsággal járultak és járulnak hozzá a befogadó ország multikulturális társadalmának arculatához.

A jelenkori képzőművészeti kiállítás mellett ismételtelen megcsodálhattuk azt a hatalmas anyagot, amelyet u.n. Oral History Project néven készített a Rákóczi Alapítvány elnöke, Papp Zsuzsa, karöltve az Ontario-i Multikulturális Történelem Társasággal a forradalom 50. évfordulójára. Mint tudjuk, az összegyűlt anyagot, miután Nemzeti Kiállítást rendeztek 2006-ban Hungarian Exodus (L'Exode Hongrois) névvel Kanada akkori főkormányzója (Governor General) Michael Jean védnökségével, egész Kanadában bemutatták.

Az est ünnepi szónoka Szijjártó Péter miniszter volt. Beszédében kiemelte, hogy Magyarország és a magyar emberek nagyon sokat küzdöttek a saját szabadságukért és azért, hogy Európát újra lehessen egyesíteni. Ha a magyar emberek közül nagyon sokan nem áldozták volna az egész életüket azért, hogy Magyarország, Közép-Európa és innentől fogva egész Európa szabad legyen, akkor Európa nem lenne az, ami ma. Jeles kanadai magyar művészek által bemutatott kulturális program és a Tokaji Wine Boutique Restaurant vendéglátása emelte az este hangulatát.

Mint minden évben, az idén is, október 23-án ünnepélyes zászlófelvonásra került sor a torontói Városháza előtt, ahol L. Simon László, a Miniszterelnökség parlamenti államtitkára köszöntötte az egybegyűlteket.

Kora délután koszorúzásra került sor az Ontario tó partján 1964 óta létező Budapest Parkban. A festői környezetben található Budapest Park fő ékessége az '56-os emlékmű, amelyet 1966-ban a kanadai Magyar Szabadságharcos Szövetség állíttatott a Szabadságharc 10. évfordulójára. A szobor, a talapzat és a felállítás költségeit, ötven ezer dollárt, a Szövetség nagyszabású nyilvános gyűjtésből fedezte. A szobor - Tölgyessy Viktor korán elhunyt kanadai-magyar művész alkotása - két oldalán lévő kopjafákat Heinemann Aladár és felesége, Éva 2008-ban adományozta a szabadságharcos mártírok emlékére. A két masszív, messzire tekintő, Erdélyt, azaz a szétszakíthatatlan magyar egységet jelképező emlékoszlopot a kovásznai Bodor János újságíró-faragó, a Háromszék c. napilap munkatársa cseresznyefából faragta, névjegyét ősi rovásírással véste az alapba. Itt helyezték el a torontói és környékbeli volt szabadságharcosok ebben az évben is a kegyelet

koszorúit, amelyek fölött a magyar zászló a kanadaival együtt hirdeti a nemzetek szabadság iránti elkötelezettségét.

L. Simon László államtitkár '56-os pesti sráccokkal a Budapest Parkban

23-án este a Magyar Könyvbarátok Társasága, a Magyar Harcosok Bajtársi Szövetsége és a Rákóczi Alapítvány közösen rendezett megemlékező ünnepséget a Lambton Villában. A zsúfolásig megtelt nagyteremben a közönség lélegzetvisszafojtva hallgatta az alkalomra meghívott ünnepi szónokot, Dr. Szakály Sándort, a budapesti Veritas Történetkutató Intézet főigazgatóját, aki szerint az 1956-os for-

radalom a 20. század magyar történelmének egyik legmeghatározóbb, noha nagyon rövid, de az egész 20. századra jelentősen kiható eseménye volt. Emlékeztetett arra is, hogy 1989-ig nem lehetett Magyarországon 1956-ról emlékezni és fejet hajtani a hősök emléke előtt, akik akkor életük árán vállalták azt, hogy egy meggyötört, kifosztott, kommunista hatalomátvétel utáni Magyarországon valami mást próbálnak építeni. Budapesten a 301-es parcellában és mellette, a 298-as parcellában azok fekszenek, akik 1945 után próbáltak tenni valamit a hazáért, az országért, hogy ne azzá válják,

amivé Moszkvában 1945 előtt elgondolták. Egy olyan szatellit országgá, ami az akkori Szovjetuniót mindenben követő, kiszolgáló, vagy az akkori Szovjet-unióból visszaköltöző egykori kommunisták hazája lesz. Szakály professzor felhívta a figyelmünket a történelemhamisítás veszélyeire. Idézte egyik tanárát, aki szerint egy történész nagyobb, mint az Isten: amit az Isten nem tehet meg, azt a történész igen: a múltat változtatja meg. Magyarországnak rá kellett jönnie arra, hogy ezt a megváltoztatott múltat kell visszabillenteni oda, ahol a valóságban múlt volt és történelem. 1956-ban nem történelmet és múltat akartak visszaállítani, hanem egy ország próbált ismét nemzeté válni. 1956-nak volt egy máig ható, meghatározó üzenete: egy nemzet, egy ország valami olyasmit kért, ami a világ másik részén sokaknak megadatott: szabadságot. Ez a nép, amely

közismert volt arról, hogy számára a szabadság meghatározó, 1945 után egy rövid idejű reménykedés után szembesült azazal, hogy nem egy szabad világot építhet. A megszálló hatalomra támaszkodó kommunisták 1947. augusztus 31-én az csalással próbálták megszerezni a hatalmat. Ezt követően a magyar értelmiség színe-java vagy Nyugatra ment, vagy Keletre vitték őket. És ez az ország mégis képes volt túlélni és megélni azt az időszakot, amit Rákosi-korszaknak neveznek. Szakály Sándor előadása sok téves információt eloszlatott, évtizedeken keresztül elhallgatott témák történelmi igazságát a helyére tette. A jelenlévők fennállva, vastapssal hálálták meg lelkes szónoklatát.

Vasárnap, 26-án a torontói Szent Erzsébet templomban került sor a forradalmi megemlékezésre, ahol L. Simon László, a Miniszterelnökség parlamenti államtitkára mondott ünnepi beszédet. Elsősorban a kivívott szabadság örömét, a kivívott összefogás sikerét üdvözölte a szónok, majd hangsúlyozta, hogy életünkben a legfontosabb dolog a szabadság. Elismételte azt a bibóistváni gondolatot is, hogy a szabadság és a közösség egymást feltételezik, nincsen szabadság sem önmagában, sem tisztesség nélkül. „Aki nem épít mások tisztességére, az nem méltó mások vezetésére”, mondta.

(Dancs Rózsa)

TARJÁN M. TAMÁS

1956. NOVEMBER 4.**A SZOVJET HADSEREG INVÁZIÓT INDÍTT A MAGYAR FORRADALOM LEVERÉSÉRE É**

„Itt Nagy Imre beszél, a Magyar Népköztársaság minisztertanácsának elnöke. Ma hajnalban a szovjet csapatok támadást indítottak fővárosunk ellen a nyilvánvaló szándékkal, hogy megdöntsék a törvényes magyar demokratikus kormányt. Csapatunk harcban állnak! A kormány a helyén van. Ezt közlöm az ország népével és a világ közvéleményével!” *(Nagy Imre 1956. november 4-i rádióközleménye)*

1956. november 4-én hajnalban indult meg a szovjet hadsereg magyarországi inváziója, aminek célja a forradalom leverése, a szocialista blokkból kilépni szándékozó, Nagy Imre vezette kormány megdöntése és a demokratikus rendszer felszámolása volt. A következő napokban a világ felháborodva, ám tétlenül figyelte, ahogy a szovjetek páncélosaikkal megszállják Magyarország városait, lefegyverzik hadseregét, és hatalomra juttatják Kádár János Munkás-Paraszt Forradalmi Kormányát. A Vörös Hadsereg támadását természetesen a forradalom hívei nem nézték tétlenül, Budapesten és az ország számos pontján elkeseredett fegyveres harc kezdődött a szocialista szuperhatalom bevonuló erőivel szemben.

Az október 23-án kirobbant és 28-án győzedelmeskedő forradalom sorsa már az intervenció megindítása előtt négy nappal, október 31-én megpecsételődött, ekkor ugyanis Hruscsov és a szovjet pártvezetés a fegyveres fellépés mellett tette le a voksát. Az eseményeket ettől a ponttól kezdve két szálon követhetjük nyomon: először is, azon a vonalon, hogy Moszkva miként készítette elő a csapást, és hogyan formálta meg a forradalom utáni rendszert, másfelől pedig abból az aspektusból, hogy Nagy Imre kormánya milyen módon próbálta meg elkerülni a szuperhatalom beavatkozását. Ami az első szálról van szó, Hruscsovnak a támadás előtt két feladata volt: meg kellett nyernie a jelentősebb szocialista államok vezetőit, illetve ki kellett kérnie Tito jóváhagyását, mivel a Szovjetunió – és Magyarország – a forradalmat megelőzően látványosan kibékült a jugoszláv vezetővel.

A szovjet pártfőtitkár aztán a lengyel Gomulka után – már Bukarestben – a románok beleegyezését is hamar megszerezte, november 2-3-án éjszakáján pedig a Brioniszigeten már Titóval tárgyalt, aki a Hruscsov által kiszemelt Münnich Ferenc helyett Kádár Jánost ajánlotta az ellenkormány vezetőjének. A jugoszláv vezető a miniszterelnök személyére vonatkozó javaslat mellett közvetítőnek is ajánlkozott, megígérte ugyanis, hogy Nagy Imrét az invázió megindításakor rábeszéli majd a lemondásra. Így aztán, mivel Eisenhower amerikai elnök korábban egyértelművé tette, hogy nem szándékozik támogatni Magyarországot – ráadásul október 29-én a szuezi válság még zavarosabbá

tette a nemzetközi politikai helyzetet –, elvileg nem maradt akadály a november 4-i beavatkozásnak.

Mindeközben Nagy Imre, aki október 31-én nyilvános ígéretet tett a Varsói Szerződésből való kilépésre, azt kellett tapasztalja, hogy a látszólagos partnerség ellenére a hazánkban állomásozó szovjet erők nagyarányú mozgósításba kezdtek – körbezárták például a repülőtereket –, ezzel együtt pedig további hadosztályok özönlöttek be Magyarországra. A miniszterelnök ennek kapcsán november 1-jén kérdőre is vonta Andropov nagykövetet, a kitérő válaszok nyomán azonban egyre világosabbá vált számára, hogy a Szovjetunió erőszakos beavatkozásra készül. Nagy és a forradalmi kormány egyetlen esélye ebben a helyzetben a semlegesség elismertetése volt, hiszen amennyiben az ENSZ deklarálja Magyarország új státusát, a szovjet lépés jogi szempontból is agresszióként minősült volna.

Bár a kormányfő erre – 1-jét után – november 2-án és 3-án újabb kísérleteket tett, törekvése kudarcot vallott, miközben egyre zajlott a mozgósítás és az új csapatok bevonulása: 2-án Konyev marsall – a november 4-én megindított invázió főparancsnoka – Szolnokon már be is rendezte főhadiszállását, a következő nap során pedig a Vörös Hadsereg egységei gyakorlatilag az összes jelentős várost körülvették, és a legtöbb stratégiai pontot ellenőrzésük alá vonták. Ezzel egy időben ugyanakkor a moszkvai kormányzat küldöttjei – pusztán időhúzás céljából – tárgyalásokat kezdett a Vörös Hadsereg csapatainak kivonásáról.

A megbeszélések november 3-án napközben a Parlamentben zajlottak, a szovjetek pedig aznap estére Tökölre invitálták a magyar vezérkar prominens tagjait – köztük Maléter Pál vezérezredest, honvédelmi minisztert –, hogy ott folytassák a tárgyalásokat. Bár a katonai vezetők tisztában voltak a meghívás veszélyével, felelősségük tudatában végül vállalták a kockázatos utat, mely megegyezés helyett a KGB közbeavatkozásával és a magyar vezérkar letartóztatásával végződött.

A nemzetközi jog szabályait lábballal tipró eljárás nyomán a honvédelem tehát lefejezve várta a november 4-én hajnalban meginduló támadást, de ha másként is alakult volna az események, erősen kétséges, hogy a vezérkar az esztelen vérontást választotta volna. A szervezett ellenállásnak nem volt értelme, ugyanis – a megelőző napok csapatmozgásainak eredményeként – a laktanyák, repülőterek mind a Vörös Hadsereg egységeinek gyűrűjébe kerültek; ezzel a kormány is tisztában volt, nem véletlen, hogy arra utasította a szabadon

Bocskai Rádió

A Clevelandi Magyarok Hangja

www.bocskairadio.org

stúdió: +1 (216) 397-4438 / üzenetrögzítő: +1 (216) 202-0486 / email: studio@bocskairadio.org

Élő adás minden vasárnap délután 2 és 5 óra között
 az interneten és a 88.7 FM-en Cleveland környékén

maradt tiszteteket, hogy egységeikkel ne tanúsítsanak ellenállást. A parancsot a legtöbb egység betartotta, de arra is akadtak példák, hogy a reguláris erők a felkelők oldalán szálltak harcba a szovjetek ellen.

November 4-én hajnali 4 óra körül aztán megkezdődött a forradalom leverése: miközben az éterben elhangzott a Szolnokon ellenkormányt alakító Kádár János beszéde, majd Nagy Imre azóta híressé vált közleménye, a Vörös Hadsereg lefegyverezte a laktanyákban állomásozó egységeket, a felvezényelt páncélos hadtestek pedig bevonultak a városokba. Nagy Imre és a kormány tagjai – Bibó István kivételével, aki az utolsó pillanatig a Parlamentben maradt – reggel 6 óra után a jugoszláv nagykövetségen kerestek menedéket, 8 órára pedig a szovjetek már a Kossuth tér és a legfőbb közhiatalok őrségét is megadásra kényszerítették. Ezzel de facto a forradalmi kormány uralma véget ért.

Természetesen a hadsereg lefegyverzése nem jelentette azt, hogy Magyarország népe belenyugodott a megszállásba: az október 23-a után vívott fegyveres harc felkelői november 4-én hajnalban visszatértek az utcákra, és megpróbálták a lehetetlent, bátran szembeszálltak a több ezerszeres túlerővel. Budapesten belül – többek között – a Széna téren, a Baross tér környékén, a korábban is forradalmi tüzfészeknek számító Corvin köznél, de Soroksáron és Pesterzsébeten is elkeseredett harc kezdődött, ezzel egy időben pedig a vidéki városok – egyebek mellett Pécs, Miskolc, Keszthely és Sztálinváros – polgárai szintén fegyvert ragadtak. Dunapentelén például a reguláris helyőrség látta el hadianyaggal a felkelőket.

Az invázióval egy idővel megkezdődött a reménytelen szabadságharc rövid időszaka, mely során a forradalmárok – főleg a fővárosban, a Dob utca, az Élessarok vagy a Corvin köz esetében – több napon át megtartották állásaikat a modern haditechnikát bevető szovjetek ellen. November 11-én aztán a küzdelem szimbolikusan is véget ért, ugyanis ezen a napon Nagy Imrét – és a kormány többi tagját – felmentették pozíciójából.

Bár a miniszterelnök nem volt hajlandó benyújtani lemondását, a hatalom ezzel az aktussal minden szempontból a Kádár János vezette Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány kezébe került, vagyis megkezdődött a diktatúra restaurációjának időszaka. (*Rubiconline, 2014. október 17.*)

NYILATKOZAT, 1956. NOVEMBER 4.

Magyarok!

Nagy Imre miniszterelnök a ma hajnali szovjet támadáskor a szovjet követségre ment a tárgyalások folytatására, és onnan visszatérni már nem tudott. A reggel összehívott minisztertanácsban a Parlament épületében tartózkodó Tildy Zoltán kívül már csak B. Szabó István és Bibó István államminiszter tudott megérkezni. Mikor a Parlamentet a szovjet csapatok

körülfogták, Tildy államminiszter a vérontás elkerülése végett megállapodást kötött velük, mely szerint ők megszállják az épületet, a benne levő polgári személyek pedig szabadon távozhatnak. Ő, a megállapodáshoz tartva magát, eltávozott. Az országgyűlés épületében egyedül alulírott Bibó István államminiszter maradtam, mint az egyedüli törvényes magyar kormány egyedüli képviselője. Ebben a helyzetben a következőket nyilatkozom: Magyarországnak nincs szándékában szovjetellenes politikát folytatni, sőt teljes mértékben benne akar élni a kelet-európai népek ama közösségében, kik életüket a szabadság, igazságosság és kizsákmányolásmentes társadalom jegyében akarják berendezni. A világ színe előtt visszatartom azt a rágalmat is, mintha a dicsőséges magyar forradalmat fasiszta vagy antiszemita kilengések szennyezték volna be; a harcban osztály- és felekezeti különbség nélkül részt vett az egész magyar nép, megrendítő és csodálatos volt a felkelt nép emberséges, bölcs és különböztetni kész magatartása, mellyel csupán a leigázó idegen hatalom és a honi hóhérszűz ellen fordult. A néhány napig napirenden volt utcai igazságtételeket, valamint ókonzervatív politikai erőknek minden fegyveres erőszak nélkül való jelentkezését az éppen megalakult kormány rövid úton megszüntethette {4-168.} volna; az az állítás, hogy evégből óriási idegen hadsereget kell az országba behívni, komolytalan és cinikus. Éppen ellenkezőleg, e hadsereg jelenléte a nyugtalanság és a zavargások legfőbb forrása.

A magyar népet felszólítom, hogy a megszálló hadsereget vagy az általa esetleg felállított bábkormányt törvényes felsőségnek ne tekintse, s vele szemben a passzív ellenállás összes fegyverével éljen – kivéve azokat, melyek Budapest közellátását és közműveit érintenék. Fegyveres ellenállásra parancsot adni nincs módomban: egy napja kapcsolódtam be a kormány munkájába, a katonai helyzetről tájékoztatva nem vagyok, felelőtlenség volna tehát tőlem a magyar ifjúság drága vérével rendelkezni. Magyarország népe elég vérrel adózott, hogy megmutassa a világnak a szabadsághoz és igazsághoz való ragaszkodását. Most a világ hatalmain a sor, hogy megmutassák az Egyesült Nemzetek Alapokmányában foglalt elvek erejét és a világ szabadságszerető népeinek erejét. Kérem a nagyhatalmak és az Egyesült Nemzetek bölcs és bátor döntését leigázott nemzetem szabadsága érdekében. Megállapítom egyúttal, hogy Magyarország egyetlen törvényes külföldi képviselője és külképviseleteinek törvényes feje Kéthly Anna államminiszter. Isten óvja Magyarországot!

Budapest, 1956. nov. 4.

Bibó István s. k. államminiszter

SOVIETS PUT BRUTAL END TO HUNGARIAN REVOLUTION

A spontaneous national uprising that began 12 days before in Hungary is viciously crushed by Soviet tanks and troops on this day in 1956. Thousands were killed and wounded and nearly a quarter-million Hungarians fled the country.

The problems in Hungary began in October 1956, when thousands of protesters took to the streets demanding a more democratic political system and freedom from Soviet oppression. In response, Communist Party officials appointed Imre Nagy, a former premier who had been dismissed from the party for his criticisms of Stalinist policies, as the new premier. Nagy tried to restore peace and asked the Soviets to withdraw their troops. The Soviets did so, but Nagy then tried to push the Hungarian revolt forward by abolishing one-party rule. He also announced that Hungary was withdrawing from the Warsaw Pact (the Soviet bloc's equivalent of NATO).

On **November 4, 1956**, Soviet tanks rolled into Budapest to crush, once and for all, the national uprising. Vicious street fighting broke out, but the Soviets' great power ensured victory. At 5:20 a.m., Hungarian Prime Minister Imre Nagy announced the invasion to the nation in a grim, 35-second broadcast, declaring: "Our troops are fighting. The Government is in place." Within hours, though, Nagy sought asylum at the Yugoslav Embassy in Budapest. He was captured shortly thereafter and executed two years later. Nagy's former colleague and imminent replacement, János Kádár, who had been flown secretly from Moscow to the city of Szolnok, 60 miles southeast of the capital, prepared to take power with Moscow's backing.

The Soviet action stunned many people in the West. Soviet leader Nikita Khrushchev had pledged a retreat from the Stalinist policies and repression of the past, but the violent actions in Budapest suggested otherwise. An estimated 2,500 Hungarians died and 200,000 more fled as refugees. Sporadic armed resistance, strikes and mass arrests continued for months thereafter, causing substantial economic disruption. Inaction on the part of the United States angered and frustrated many Hungarians. Voice of America radio broadcasts and speeches by President Dwight D. Eisenhower and Secretary of State John Foster Dulles had recently suggested that the United States supported the "liberation" of "captive peoples" in communist nations. Yet, as Soviet tanks bore down on the protesters, the United States did nothing beyond issuing public statements of sympathy for their plight.

(www.history.com/this-day-in-history...)

REMÉNYIK SÁNDOR

NAGY MAGYAR TÉLBE

Nagy magyar télben picike tüzek,
A lángotokban bízom,
Legyen bár messze pusztán rózseláng,
Bár bolygófény a síron,
Szent házi tűz, vagy bujdosó zsarátnok:
Boldog vagyok, ha magyar lángot látok.

Nagy magyar télben picike tüzek,
Szikrák, mécssek, lidércek,
Mutassatok bár csontváz halmokat,
Vagy rejtett aranyércet,
Csak éjgetek, csak melegítsetek ma,
Soh'se volt ily szükség a lángotokra!

Nagy magyar télben picike tüzek,
Jaj, be szétszórva éjgetek,
Királyhágón, Kárpáton, mindenütt!
De mondok egyet néktek,
Szelíd fények és szilaj vándorlángok:
Mit gondoltok: ha összefogóznátok!

Nagy magyar télben picike tüzek,
Soh'se volt olyan máglya,
Mintha most ez a sok-sok titkos láng
Összefogna egy láncba.....!
Az égig, a csillagos égig érne,
És minden idegen rongy benne égne!
1919. február

SÁNDOR REMÉNYIK

IN GREAT MAGYAR WINTER

In great Magyar winter tiny little fires,
I trust in your flames,
Whether be twigs burning on faraway puszta,
Or roving flames on graves,
Holy fire of hearth, or embers in hiding:
I am happy to be Magyar flames a-sighting.

In great Magyar winter tiny little fires,
Sparks, wicks, or nightmares,
Though you reveal only heaps of skeletons
Or some hidden gold ore,
Just keep on burning, warming me up today,
Never has been so great our need for your flame!

In great Magyar winter tiny little fires,
How scattered are you burning,
On Királyhágo, Carpathians, everywhere!
But I will tell you something,
Gentle lights and wild wandering flames:
What if arm in arm you would link!

In great Magyar winter tiny little fires,
There has never been such a bonfire,
Than if now these secret little flames
Should join as one fire.....!
To the sky, the starry sky it should reach,
And every foreign rag in it annihilate!
February, 1919

Translated by Frank Veszely, Oct 17, 2014

BÁGYONI SZABÓ ISTVÁN

KICSENGETÉS - HOSSZÚSZÜNETRE

(Részlet a Képek a porból c. esszéregényből)

Mintha a piros téglafalból, valahonnan az iskolai térképkötegek mögötti lélek-mélyből a mi Rózsapásztorunk hangját lehetett volna hallani:

ha jól értem, „keresztelőre” készül a hivatal netán „átkeresztelésre”?

Petőfi Sándorról Mihai Eminescura?

egy tantárgyvetélkedőn témaként még elmenne egy ilyen „összevetés”, de ide nem passzol...

ide a legpontosabb kifejezés (ami ráadásul nem is lenne sértő, sem megalázó) IDE NEM PASSZOL...

nem, mert NEM ILLESZKEDIK a dolgok rendjéhez – több meggondolásból sem

egyrészt: Mihai Eminescu (alias Mihail Eminovici) sosem is szállt meg Daróton, és különösképpen nem iskolánk szomszédságában, a református papi lakban

viszont Petőfi Sándor...

(alias Petrovics Sándor) – dörmögött bele valaki Rózsapásztor csöndes okfejtésébe...

igen, a mi Petőfi Sándorunk és az ő Júliája, karjukon újszülött gyermekükkel, nem csupán élvezte Miklós Miklós lelkész urunk és lányai csodálattal teli vendégszeretetét, hanem kisfiuk, Zoltán megkeresztelésére is Darót református papját kérték fel van még valami MÁS indok is: Eminescu, a 16-éves bukovinai költőjelölt (debütált már a lefejezett magyar szabadságharc fővárosában, a Budapesten megjelenő román irodalmi lapban, a Familiá-ban!) csak annyit tudhatott az 1848/49-es események Erdély-részi lefolyásáról, polgárháborús borzalmairól, amennyit öneki kedvenc tanára, Aron Pumnul a csernovici magánórákon elmesélgetett persze..., az elmesélget kifejezés sem illeszkedik a helyzet kegyetlen igazságához!

nem illeszkedik, hiszen aligha nevezhető „mesének” egy halálos ítélet kimondása után Erdélyországból szerencsésen elmenekült egykori balázsfalvi tanárember oktató magyarázata...

*

Ne tessék úgy rám nézni, kedves titkárnő Aron Pumnul tanító urat – az erdélyi román nemzeti újraéledés oltárára emelt balázsfalvi gyűlések egyik értelmi szerzőjét – ugyanis Bem csapatainak Erdélybe való bevonulása időszakában az elharapódzó polgárháborús állapotok, pontosabban a magyar lakosság kiirtását célul tűző támadások, mészárlások megfékezése érdekében foganatosított szükségállapot időszakában a hatóságok, vélhetően hazaárulás vádjával,

Független Magyar Rádió Toronto

Minden szombaton du. 4-6 óra, AM 530

www.am530.ca

www.magyarradio.ca; tel.: 416 693 8312

letartóztatták és halálra ítélték
(Zöld Pétertől tudjuk, volt még ilyesmi kisded históriánkban,
az ítélobírók, bizony nem válogattak...)

mondják: a jó tanítónak minden időben a jó tanítványok
„adják vissza az életerőt”
és jól teszik!

a kétkedők ezt a mondást egy sejtető, jelen esetben nem épp
elhanyagolandó félmondattal toldják meg: igen, a *jó*
tanítványok, megfejelve a Bemtől kifaszolt Puchner császári
generális Havasalföldre kiszorult cári és császári rangban
iszkoló menekültjeivel...

hogyan a Déli-Kárpátok hágói felé menekülő Aron Pumnult
kik vették szekereikre, *Szkarjatyin* ezredes, avagy *Engelhart*
altábornagy katonái, a későbbi költözési sorsa szempont-
jából szinte lényegtelen

a TANÁR viszont megmenekült, és ez a fontos
Aron Pumnul hetek múlva már a császáriak fennhatósága
alatti Bukovina előjáróinál kopogtatott állásért... sikerrel a
többi már tudjuk: a TANÁR úgy cselekedett, katedrán vagy
azon kívül, ahogyan erkölcsi meggyőződése diktálta egy
magát lélekben, hitében és nemzeti önérzetében megseb-
zettnek tudott, ráadásul „magyar íté-letvégrehajtok” elől
szabadult erdélyi román tanárember mi mást tehetett volna!?

...
látom, kikuncogják szerencsétlen Rózsapásztort
megtehetik

de kérdezem én, kellő tisztelettel: a daróti vagy a sárteleki
„magyar „áronpumnulok”, akik alól épp most húzzák ki a
katedrákat, egész iskolákat; akik kezéből épp most tépik ki
a bibliáinkra emlékeztető ábécéskönyveinket, tör-
ténelemkönyveinket, vajon ők miként fogalmazhatják meg a
maguk igazát?!

akárhoz örökös SZÜKSÉGÁLLAPOTBAN élnénk...

és kit hogyan ítélnék meg, és kit miért *ítélnék el* – nem azon-
nali, de örökös fejesztésre?

és miért, istenem, miért?

egy gyönyörű verssor meghallgatása miatt?

egy keresztfa alá seregeltető csángó imaköltemény elmor-
molása miatt?

toronygombok megtartó üzenetei miatt?

Máriának ajánlott csöbörccsöki oltárképek „felfedezése” mi-
att?...

a kérdések – Dnyeszteren és Pruton és Szereten és Kár-
pátokon innen és túl – időt állóbbak, mint a válaszok vajon

manapság a TANÍTÓ EMBER megmenekülhet-e az
örökösen kérdezőktől, a rendre intó hivatalosságtól, az íté-
lőszékektől, a végrehajtó sortüzeketől?

avagy csupán egyetlenegy Zöld Pétere volna a tovább-
élésünknek?

megnyílik-e az a kapu a harangtoronyért és katedráért
kopogtatók előtt?

ha nem a Küküllő-menti Balázsfalván, akkor a bukovinai
„császári városban”, Csernovicban? ...

igazuk van, ilyenek ezek a rózsapásztorok: szétnéznek a
kertben – jelen esetben e hínáros tavak lepte vidéken –,
aztán megfélemeznek az időről, és meg Petőfiről... és meg
Eminescuról...

hol is hagytuk félbe alkalmi eszme-futtatásainkat – histó-
riában és irodalomban?

igen, napok múlva Szendrei Júlia, karján a keresztvíz alól
frissen kikerült gyermekkel, tarisznyáit fel a fehéregyházi
végtelességre induló Édesapának... Petőfinek

vesztes szabadságharcosoknak már csak végtelen útjaik
vannak...

a horgolató, szvettert kötögető daróti pappleányoknak
egyetlen teendőjük maradt: a Költő hátrahagyott
jegyzetlapjainak, verstördékeinek a megmentése – a papír-
lapok orsóra tekerése, gombolyagba-rejtése...

mert hát jöttek ám a császáriak, söpört ám Bécs magyarta-
lanító söpredéke

„sok mindent az orrom alá pörkölt ez az Erdély!” – nyalta
meg tintás pecsétnyomóját az ítélapok fölé hajló Császár
vesztes szabadságharcnak már csak egyetlenegy végtelen
útja van...

jó tizenhét évvel az aradi bitófa-állítások után a „nagy
császári országúton”² a bukovinai Csernovicból is elindul
Balázsfalva felé (Besztercét, Radnótot és Sárhelyet érintve)
egy tizenhat éves gyalogos román fiatalember, lelkében
indulatokkal, kedves tanárának a halála keltette méltá-
nyolandó szomorúsággal, de zengedező verssorokkal is –
amelyeket már Eminescu névvel kezd jegyezni...

... kis túlzással azt is mondhatnók, hogy lényegében mind
Petőfi, mind pedig Eminescu – igaz, 17 év különbséggel –
„ugyanabba az irányba” indult el, földrajzilag mindenképp
hogyan ki-ki a maga útját bejárja be jó lenne két testvérnép
két zseniális költőfejedelméről beszélni, időtlen időkig de...
de: az egyik a Bécsi Udvar ellenében, a másik Bécsért...
micsoda különbség!

tudom, tudom, unalmas kezd lenni a rózsapásztor – még a
pappleányok Rózsakertjében is

de meg kell hallgatnotok, sok mindentről meg szeretnének
feledkezni az irodalomtörténészek – zseniális alkotók
esetében különösen – szerencsétlen életrajzböngészők aztán
egy-egy szentté avatott Nagysággal kénytelenek szem-
besülni, akit, ugyebár, nem tudott kikezdeni a Gonosz, aki
csak vizet ivott örök életében, aki nem csalt meg senkit,
akinek sosem is voltak rossz napjai – csak rossz
szomszédjai...

**AZ ÖN ÉLETE IS TÖRTÉNELEM!
MESÉLJE EL UNOKÁINAK IS!
Könyvét kiadjuk magyarul,
angolul vagy két nyelven.
Kéziratának fordítását vállaljuk.**

Tel.: 416 491 4631

E-mail: rozsatelchdancs@gmail.com

folytatom tehát *másrészt*. Mihai Eminescunak – noha lett volna alkalma bőven belemerítkeznie az épp összefércelésben lévő monarchia hálójából szabadulni akaró magyar közgondolkodás és irodalom „légáramába”: nem tette, pedig akkor már napnál is világosabban látszott: Európa kisépeit – magyart, lengyelt, románt, bolgárt egyaránt – a környező nagyhatalmak ambíciói, osztrák, orosz, török érdekeltségek szagatják... és hergelik egymás ellen nem tette, pedig Moldova és Bukovina jászkun gyökerű népességéről, a csángókról és azok különleges hozományáról (táncairól, népdalairól, sirva panaszkodó balladairól – netán önbecsülő, de a másságot is tisztelő hitéről) e zseniális költőnagyságnak bizony tudnia kellett volna... még pamfletjei közzététele előtt és tudnia kellett volna – nincs kizárva, hogy volt tudomása! – kedvenc városának, Iaşinak (azaz Jászvásárnak) a románság mellett a moldvai és bukovinai csángómagyarság hitéletében betöltött szerepéről, az anyanyelvvesztőről... és igen a Milkovi Püspökségről hallania kellett volna a puszkaporral teletömött Galícia és a Pruton túli Dnyeszter-vidék részben magyarok lakta településeinek megkavart históriájáról – a Hunyadi János által oda rendelt „keleti magyar védbástya”, Dnyeszter-fehérvár mindmáig ismeretlen (vagy szántsándékkal elfeledtetett) történetéről igen, hallania kellett volna róluk... és Csöbörccsokról, a legkeletibb csángó településről és környékéről még nem is ejtettünk szót mi ugyan nem, de a lengyel jezsuita misszionáriusok igen

1654. április 6-i jelentésük szerint „*Csőbörccsököt és környékének közel húsz faluját zömmel katolikus magyarok lakják... katolikus temploma a város közepén van, kőből, fatoronnyal. Van két ezüst kelyhük, jól megaranyozott, s van négy miseruhájuk is, a többi öltözettel együtt különféle színben – tehát minden eszköz elég illendő ahhoz, hogy az Úristent méltósággal és hitük szerint dicsőíthessék. Templomukban egy szépséges, művészi kézzel emelt oltár vagy, arra pediglen a Boldogságos Szűz Mária képe vagyon reá festve*” jó száz év múlva ugyanitt Zöld Péter, a madéfalvi vész félezer székely áldozatának a sirató papja, aki penitenciás évei nagy részét a keletre menekült hitsorosainak lelki gondozásával töltötte: alig pár nap alatt harmadfél ezer katolikust keresztelt meg, és hétezernél több csángó-magyar gyónását hallgatta meg minderről levélben számolt be Erdély hírneves püspökének, a gyulafehérvári könyvtár alapítójának, gróf Batthyány Ignácnak igen, talán ilyen súlyú információkról, amik lényegében a magyar nép nyelvének és kultúrájának, életrealitásának és erkölcsi-hitbéli erejének a nagyságát jelzik – még a legmostohább helyzetbe került nemzetrészek esetében

is! – bizony a román költőnagyságnak, Eminescunak is hallania kellett volna... ez esetben nem vetette volna papírra, és ráadásul nem tette volna közzé mind a mai napig még a meg-határozó román szellemi nagyságok számára is visszatetszést keltő, xenofób, sarkított vélekedéseit a magyarságról

*

"Kijelentjük: megértjük – írja Egyenlőség³ című pamfletjében –, de nem fogadjuk el, hogy valaki kiszolgáltatottja legyen egy erős nemzetnek, mely nyers erővel leigázta őt, avagy alávetettje egy másik nemzetnek, mely tündöklő civilizációval kápráztatja el. De mi kinek... legyünk a szolgálói? Európa legzüllöttebb népességének, amelynek hiúsága és önteltsége nem egyéb, mint egy hosszú és utálatos szélmalomharc. Mert mivel rendelkeznek ezek az emberek, hogy felettünk álljanak? Rendelkeznek ők valamivel, amivel mi ne rendelkeznenek? Van-e nyelvük? Van-e tudományuk? Van-e kereskedelmük? Egyáltalán mi az övék?

MEZŐDI SÁNDOR

AZ ÉN CSILLAGOM

Komor, sötét az égbolt: csak egy
Csillag pompázik s szépen ragyog.
Az égi mező kis tisztásán
Beszél: s énnekem valamit mond.

Szikrát szórva, majd hunyorogva,
Aztán megint gyémánt fényesen.
Ez az én vezérlő csillagom,
Ott honol fönn a nyugati égen.

Estéknént benne gyönyörködöm,
S elnézném én - egész éjszaka.
Míg fel nem száll a hajnali köd,
Ő az égbolt legszebb csillaga.

Nyelvük? Szégyenkezniük kellene miatta. Hangjaira még a kövek is elszörnyednek; szerkezete, a gondolatok fűzésének, a fogalmak absztrahálásának módja, egyszóval a szellem, ami áthatja ezt a darabos, sivár, zakatoló anyagot, a német nyelv szellemének utánpótlása. Németül beszélnek magyar szókészlettel. A tudományuk? Mi újat fedeztek ők fel a tudományok terén? Mivel járultak hozzá az embe-riség előrehaladásához? A civilizációtörténet nevük mellé nullát jegyzett be. A törvényhozás? A jogok és a törvények között örök ellentmondások vannak. A legellentmondásosabb elvek rossz szándékú és meg-emésztetlen elegye; ezek az elvek kizárják egymást. Az igazságtalan és részrehajló, a magyarok számára azonban liberális alkotmány mellett ott vannak a barbarizmusnál is barbárabb középkori törvények. Művészetek és irodalom? Német nyelvből való silány átültetés, és mindenki előtt világos, hogy a fordítások milyen rosszak lehetnek. Az ipar? Német. A kereskedelem? A zsidók kezén van."

tudjuk, nem lenne szabad minden dühkitörésünket komolyan vennie az utókornak

az idő azonban azt is igazolta, miszerint okkal történnek az eléggé át nem gondolt állítások is...

de hogyan lehetne egy-egy ilyen „bakit” akár évszázadok múltán is megmagyarázni?!

a kérdés tehát marad:

vajon miért fogalmazódott meg mindez kora Európájának egyik legnagyobb költőjében?

Bécsben valakik még a zsenik tájékozatlanságát is alaposan ismerhették

és ki is használták...

NOS: hasonló „citátumok” aligha illenének egy magyar középiskola homlokzatára!

'a kocka ezzel el volt vetve' – mormolták még a piros téglák is

becsengettek az iskolának, Balogh mámi! – szakította félbe a rózsapásztor eszme-futtatását egy félig-meddig ismerős hang, látván, hogy pincelakásából most battyog föl, seprűvel és kisdudát-pót-csengővel a kezében az idős pedellus

talán kicsi Gligoras lehetett, a városi pártbizottság mindenütt felbukkanó gyors lábú „szolgája”

talán, de... szolgáltak ott más futkorászok is

a mindig talpig-feketében járó hűséges iskolaszolga szájából panaszokat ritkán, nagyon ritkán lehetett hallani fizetések idején inkább bocsánatos itókabúzzal átítatott cigarettacsikkek „hagyták el” szája szegletét

de most nem a szomszédos Petőfi-ház utcára néző ablakai előtt sírdogáló kőszobor „fogalmazza üzeneteit” már jó száztíz esztendeje

mintha valakire várna e meg nem szólítható,

gyönyörű nő-alak

aki talán maga a Múzsza

emitt, az iskola lépcsőjén pedig egy meg sem mintázható Panasz – földig feketében, ül, póztalanul, és „fogalmazza üzeneteit”

„karóval verték le a latrok, még lajtorját se hozták...

félre kellett volna verni ezt a kis harangot, hátha felriad a város

de elsőnek épp az iskolacsengőnket szerelték le ezek a gazemberek, viaskodtam velük eleget de mit tehet egy vénasszony négy megtermett aktivistával... a hóhér vigye el őket!”

mondják, akkor szakadhatott meg lelkében valami, véglegesen...

a sorozatos panaszok így némítják el az emberfiát?

azon a nyáron temették, fenn a hegyoldalban

a '45-ös honvédsírok közelében nyugszik...

fejfáján kisdudát dombormű, egy nyitott könyv fölött mozgást mímelő csengettyű

a hantolás egész ideje alatt sirtak a daróti harangok – iskolacsengő hiányában

a végső „becsengetéshez” illő csengőalkalmatosságot már nem tudtak előteremteni... pedig örök életében iskolacsengők kopott köteleit, dróttjait rángatta

„le, jobbra, balra, fel – és esmént...”

ismerhetitek ti is az instrukciókat

valahányszor halaszthatatlan dolga akadt szegénykének, rátok bízta a ki- és becsengetés főben járó feladatait, természetesen, mielőtt alaposan kioktatott volna a szakma fortélyaiából

látod, fiam, ez olyan, mint a politika: hol le, hol, jobbra, hol balra...

és aztán fel? – mutattunk valamit az egekig

jót nevetett a mi Balogh nénink, némi pájnkabúzzók kíséretében ki is vigyorogtak szája szögletéből a maradék csontdarabkák...

valószínű, most ott fenn, égi magasságokban folytatja a „kicsengetést”

időnként, bizony, kellene a világnak is az a *szünet* – a kötelező tíz perc...

¹ Szerzőt a regény megírásában a Nemzeti Kulturális Alap támogatta

² Az Osztrák-Magyar Monarchia legkeletibb csücskét, Bukovínát a „nagy császári országút” kötötte össze Erdéllyel, illetve a császárság más területeivel

³ *Egyensúly* címmel jelent meg (egyenlőség jelentésben) – Varró álnéven – a budapesti *Federațiunea* 1870. április 22-i számában

AZ EXTRA HUNGARIAM ALAPÍTVÁNY BÁLJA

Október 11-én Mississauga-i Milan Banquet Hall-ban került sor az Extra Hungariam Alapítvány alakuló báljára. Az alapítvány célja a kanadai magyar kultúra támogatása Kanadában. Vaski Gábor, aki az Extra Hungariam egyik alapítója és az alapítvány igazgatósági tanácsának tagja, elmondta a Hungarian Reporternek adott interjújában, majd a bálon is megismételte, hogy az Alapítvány 2014 áprilisában jött létre. Az Igazgatóság kilenc személyből áll, legtöbben üzletemberek és vállalkozók, akiknek szívügye a magyar kultúra fennmaradása a kanadai diaszpórában. Céljaik közé tartozik a helyi szervezeteknek némi anyagi segítséget nyújtani a további sikeres működésükhöz, azaz hosszú távon forrást akarnak biztosítani a kanadai magyar kultúra anyagi támogatásához. Elsősorban azokat a szervezeteket kívánják támogatni, amelyek az emberek mindennapi életének szerves részét képezik, pl. az ifjúsággal foglalkozó szervezeteket. Természetesen a pénzalap alakulásának függvényében lehetőséget akarnak nyújtani a közösségeknek is, hogy pályázatok útján jussanak anyagi forrásokhoz.

Az október 11-i bálon mutatkozott be hivatalosan is az Alapítvány. A bál fővédnöke Dr. Pordány László, volt kanadai magyar nagykövet volt, aki még tavasszal elvállalta a védnökséget és személyesen részt vett a rendezvényen. Ezalkalommal átnyújtották az első adományokat is a Helikon Társaságnak, a Kodály Táncegyüttesnek, a Független Magyar Rádióknak, a Kalejdoszokp kulturális folyóiratnak, a Dr. Ha-

Dancs Rózsa átveszi a Kalejdoszokp-nak nyújtott adományt

lász János Könyvtárnak és a Kanadai Magyar Televízióknak. A finom, magyaros vacsorához Kovács Kálmán négyfajta minőségi bort hozott Magyarországról, kimondottan erre a rendezvényre. A sztárvendég v. Tolcsvay Béla, a magyar folk-rock legenda volt, és fellépett a Kodály Táncegyüttes is. A táncczenét a Retro Kingz hat tagú zenekar szolgáltatta.

*Az Igazgatótestület tagjai a fővédnök Dr. Pordány Lászlóval
Fotók: Kralovánszky Balázs*

AZ ÉGIG ÉRŐ FA

Október 12-én a torontói Paraméter Klubban a legendás Tolcsvay Béla életművének koronáját, az *Égig érő fa* című darabot nézhette meg a nagyrészt közönség. A zenés-táncos mű a Tündérvilág örök szépségét és az azt kereső ember verejtékes útját tárja fel. Az ősbemutatón készült film levetítése után Tolcsvay Béla mesélt életművét összefoglaló alkotásának a fogantatásától a megvalósításig vezető gondviselésről.

Fotó: Kralovánszky Balázs

Amikor a Tolcsvay-trió tagjai - rajta kívül - egy másik zenekarba vándoroltak az 1970-es évek elején, akkor úgy gondolta, hogy feladja, és befejezi végleg a zenélést. Elkéseredésében a világ és a gondok elől Gyimesbe menekült. Ott a népdalt éneklő tiszta lelkek, pl. egy pásztorral közösen

átélt napfelkelte, megfoghatatlan csodaként költözött a szívébe és kitörölhetetlenül ott is maradt. Azóta kutatja népmeséink, énekeink világát, amely az ősi tisztaságot, nemes erényt, az igaz rendet képviseli. Meglévő ötleteit, vázlatait Béres Melinda formálta dalszöveggé öt évig tartó közös munka, folyamat végeredményeként. Béla elmondása szerint csak az álma volt meg, hogy az Égi érő fa megszülessen, ezenkívül semmi más. Azonban az ő álmába mások is beleszerettek és segítettek megvalósulni. Üres zsebbel, fővédnök és szponzor nélkül kezdték el a darab összeállítását.

„A legnagyobb múzsa a határidő” - mondta a zenész, s amikor megkapták az ősbemutató helyszínét és dátumát, 2011. augusztus 27-ét, akkor még mindig nem tudták, hogyan is fog megvalósulni, csupán mindannyian erős hittel hittek benne. Az előadás előtt három nappal nyitották meg a bankszámlájukat. Az előadás közben a legmagasabb viharjelzést jósolták és a darab közepén biztonsági okokból el kellett volna oszlatniuk a közel 5000 fős tömeget. Azonban az *Égig érő fa* és annak üzenete felülkerekedett minden körülményen, akadályon, buktatón, természeti csapás fenyegetésén. A szükséges anyagiak összejöttek, a vihar elkerülte őket, és maradt az örök, tiszta szépség, maga a Tündérvilág, amely újból a szívekbe költözött.

Béla és csapata egyfajta sámán, vagy közvetítő szerepet töltött be, hiszen még a kivetítők keresztül, az DVD felvételeken át is olyan erővel sugározták az égig érő fa legmagasabb ágának ragyogását, hogy mindenkit elvarázsoltak. És akkor Béla kezébe vette a gitárját és énekszóba foglalt imádsággal zárta az estét. Hálás vagyok, hogy ott lehettem, láthattam, érezhettem ezt az előadást és megismerhettem Tolcsvay Bélát.

(Losonc Csongor)

BARTALOVICS ZOLTÁN

SZOLGA KARÁCSONY

Az éjjel közel jött az ég.
Arcomon gőzölt párája
s amit itt hagyott, szerteszét
olvadt. Puha hópárnája

szívembe fagyasztott álmat
s mint ki sok év múlva éled,
úgy tartott foglyul egy szálló,
utolsó mag: a reménynek.

Zigóta teste, mint féreg.
(Hisz' nem látja saját sorsát!)
Agyamban oszladó méreg
a bennem fogant valóság.

Kerengő dervissé lettem
kolduló, hamiskás hanggal.
Szédülten megrogyva engem
soha nem vigasztal angyal.

Karácsony csillaga reszket.
A fenyők elsírták bajuk.
Meleg szobákba csöppennek
gyantába kövült sóhajuk.

Mirha, tömjén füstje lebben,
a harang is éjfél kongna.
Ezen az vak égitesten
az Isten is csak egy szolga.

Királyok, próféták jönnek!
Az ajándék meg elmaradt.
Hatalmi köntösbe szöttek
terheim görcei alatt.

Minden rab, hogy égbe jusson,
göncölre akasztja nyakát.
Odafenn, a ritkás csúcson
cseléd lány gyűjtja föl magát.

S a tákolt jászol körül, ha
húst váj a szálka, (holtfáradt
tenyérnek életútjába)
savanyú fröccs szaga árad.

Csak lelkeim vigadna végre!
De a Kisdéd most száll, s bennem
tetszhalott ima rogy térdre,
mert keresztet ácsol kezem.

VARGA GABRIELLA

SZEPTEMBER 21-ÉN MÁRTON ÁRON PÜSPÖKRE EMLÉKEZTÜNK KISMARTONBAN

A Kismartoni Magyar Lelkészség és a Jakab Antal Keresztény Kör közös szervezésében szeptember 21-én az őrvidéki tartományi székhely ferences templomában az esedékes magyar nyelvű szentmisén, majd pedig azt követően emléképrogram keretében is megidéztek Isten szolgája Márton

Áron püspök emlékét a megjelentek.

A P. Bíró Antal OFM verséből kölcsönzött címet és mottót viselő, „Szórja fényét a világon szertesét” – *Főhajtás Erdély nagy püspöke, Márton Áron emléke előtt* című, a Gyulafehérvári Egyházmegyét 42 éven át irányító, jelenleg boldoggá avatására váró erdélyi főpásztor püspökké szentelésének (1939. február 12.) 75. évfordulója alkalmából rendezett emlékprogramot megelőző szentmisén annak főcelebránsa, Vencser László az Izaiás próféta könyvéből (55,6–9) idézett olvasmányhoz – amelyben a próféta Isten jóságáról beszél a fogságból hazatérő népek – szentbeszédében ezt fűzte: „Közel van az Isten. Keressétek Őt. Ő bőkezű a megbocsátásban.” A szónok szerint a próféta üzenetét erősítette meg Jézus az evangéliumi szakaszból (Mt 20,1–16a) megismert, a szőlőmunkásokról szóló példabeszédben is. Mint ismert, az utolsó órában munkába állók is ugyanannyi javadalmazást kaptak, mint akik egész nap dolgoztak, s ezt az utóbbiak nehezményezték, mire Jézus így szólt: „Rossz szemmel nézed, hogy én jó vagyok?” Vencser László kiemelte: Isten jóságos, Isten előtt minden ember értékes és mindenki egyenlő. „Márton Áron püspök hasonló módon beszélt és cselekedett” – tette hozzá. – „A nehéz időkben ő is megmutatta a népnek a Jóistent. Ezzel vigasztalta a népet.” Megismételte: „Jó az Isten. Szeret minket. Keressétek Őt.” Szentbeszéde végén az együttlét kivételes alkalmára így utalt: „Ma Márton Áron püspökre emlékezünk. Megköszönjük Istennek, hogy adta őt nekünk, és amikor ma az emlékezés végén elimádkozzuk boldoggá avatásáért az imát, amit Erdély templomaiban a hívek évek óta minden szentmise után elimádkoznak, akkor azért is

könyörgünk, hogy példaként követhessük őt. Szükségünk van ilyen példaképekre, akiknek nyomdokain járhatunk mi is.”

A szentmisét követően a Bécsből érkezett Geréd Péter egykori tanítvány egy Márton Áron saját kézjeggyével ellátott, bekeretezett fényképet helyezett el az áldoztatórácson, ezzel is kifejezve egykori főpásztora iránti nagyrabecsülését. Érdeemes ideidézni – engedelmével – a rendezvény előtt Vencser Lászlónak küldött, meglehetősen személyes hangú levelét (*szerkesztett változat*).

„A »Szórja fényét a világon szertesét« című könyvben lévő visszaemlékezéseket olvasva szent életű ÁRON püspök atyánkról, az én vele kapcsolatos emlékeim is felfrissültek, az elsőtől az utolsóig, a kedves mosolytól a könnyes szemekig. Huszonkét évet foglal magába. Korábban nem is gondoltam arra, hogy valakinek elmeséljem, na meg hogy leírjam... A kiadvány adott ehhez erőt. Harminchét év után megteszem. Remélem, nem ítélsz el miatta.

Első felejthetetlen emlékem 1955 tavaszához – május? – kapcsolódik. Köztudott, hogy amint Márton püspök a börtönből kiszabadult, rögtön bérmaútra indult. Ekkor járt Csíkszentsimonban is. Ott bérált meg engemet is mint ministránst a templom udvarán. Keze simogatását az arcomon mintha most is érezném, kedves mosolyát most is látom, a pontos helyet, ahol állottam, ma is tudom.

1958 ősztől mint a kántoriskola növendéke, hála Istennek, gyakran láthattuk. Különös emlék maradt, ahogyan a főbejárattól jobbra lévő, úgynevezett *református padban* szerényen ült és imádkozott, biztosan minden vallású magyar emberért.

Később mint teológiai hallgatónak az óráin való részvétel mindig élmény volt, de a legszebb élmény az maradt, ahogyan a püspöki kápolnában reggelenként a szentmiséin ministrálhattam, amikor a sor rám került. Na meg az azt követő közös reggelizést sem lehet elfelejteni, ahogyan a nagy szerénységben a darab kenyeret alig tudtam lenyelni...

Felejthetetlen 1967 ősze (november, december?), amikor a *továresek* a szobafogságát feloldották, mekkora izgalommal vártuk látogatását a Teológia nagytermében! Most is mintha látnám, ahogyan az ő egyszerűségében megjelent. A pódiumnál állt a megszokott mosolyával, és ezeket a szavakat mondta: *»Kedves fiaim, az első utam tihozzátok vezetett.«* 1971 nyarán magához hivatott audienciára. Az úgynevezett kerti irodájában fogadott: *»Isten hozott, fiam. Nem a legjobb híreket hallok rólad«* – mondta. Miután tisztáztuk és megbeszéltük a problémás ügyeket, atyai jósággal jó tanácsokat adott a rám váró munka legjobb megoldásához. Nem dorgált egy szóval sem, csak szeretettel figyelmeztetett. Távozásom előtt megáldott és azt mondta: *»Fiam, imádkozzál sokat!«* Később jutott tudomásomra, hogy volt elődöm, aki a húgával a plébánián lakott a szomszéd szobában, pozitívnak nem éppen mondható jelentést írt rólam és a tevékenységemről.

1977 nyara, a fordulás és forrongás ideje. Júliusban megkaptam a váratlan döntést az áthelyezéséről. Kemény lelki harc után kihallgatást kértem a püspök atyánál. Az említett irodájában fogadott. Elmondtam neki, hogy a papi tevékenységet nem akarom tovább folytatni. Hosszú csend után döntésem okát kérdezte. Súlyos lelki problémámból jóságos tanácsaival próbált kivezetni, meggyőzni arról, hogy papnak lenni nehéz, de jó... Nem volt akit. Mielőtt végleg elbocsátott, hozzám jött, vállamra tette áldott kezét, és azt mondta: *»Fiam, most menj, és gondold meg jól, hogy mit teszel! Időt adok. Az ajtóm mindig nyitva van. Most pedig megáldalak.«* Mielőtt letérdeltem, a szemébe néztem. Akkor láttam a könnyeket a szemében! Azóta is kísér ez a tekintet, az aggódó atyai tekintet, és érzem áldásának segítő erejét. Ez csak egy Istentől különösen megáldott Embertől, SZENT EMBERTŐL jöhet! Fényképe az aláírásával évtizedek óta az éjjeliszekrényemen van. Minden reggel első tekintetem VELE találkozik. Kérem bocsánatát és segítségét. Ő mindig segített és segít...”

A kismartoni közösségben az e sorok írója által moderált, Márton Áron püspök előtt tisztelegő versekkel színesített műsorban Vencser László mellett a rendezvény házigazdája, Pál László püspöki vikárius, a kismartoni Egyházmegyei Bíróság vezetője is felelevenítette a nagy püspökhöz fűződő emlékeit. Dávid Erzsébet *Láttam a püspököt* című költeménye után a kérdésre, hogy ő látta-e a püspököt, Pál László elmondta: először szülőfalujában, Szentegyházafaluban látta, 1969. július 29-én, a bér-máláson, amikor is ő volt az első, akit Márton püspök meg-

bérmált, talán mert ő volt a bér-málkozók között a legfiatalabb.

Második alkalommal 1975-ben találkozott vele, amikor Gyulafehérvárra került a kántoriskolába. Elsőévesekként ott ültek szeptember 29-én a székesegyházban a Szent Mihály-napi ünnepi szentmisén, amelyet Márton Áron mutatott be. Ott állt előttük és ígét hirdetett az a nagy püspök, akiről otthon mindenki beszélt. Mivel a kántoriskola akkoriban a püspökségen volt, Pál László többször látta a püspököt, de sosem beszélt vele.

Harmadik élményeként azt mesélte el, hogy az érettségi előtt, 1979. május 27-én, a ballagás napján Pálfi Géza osztályfőnökük felkísérte az osztály tanulóit Márton Áron lakosztályába. A beteg, már nehezen beszélő püspök elmondta nekik, hogy az arcokat már duplán látja, de szavai nagy hatással voltak a diákokra.

Azt már az emlékprogramot követő kötetlen beszélgetésben mesélte el Pál László, hogy a nagy püspök temetése napján néhányan lementek a székesegyház kriptájába, ahol Márton Áron sírja előtt egy piros-fehér-zöld szalagos koszorút helyeztek el valamelyik magyarországi vendég. Megjelent két szekus, a koszorút lefényképezték, majd egyikük a szalagot letépte, betette a zsebébe és elvitte. Ugyancsak a kötetlen együttlét során jegyezte meg valaki azt is: *„Nem igaz, hogy a múltat el kell felejteni. Nagyon is emlékezni és emlékeztetni kell rá...”* A kismartoni rendezvény része volt a Jakab Antal Keresztény Kör egész éves Márton Áron-emlékprogram-sorozatának, amelynek célja, hogy a nyugati diaszpórában élő, Erdélyből és a Kárpát-medence más tájairól elszármazott magyarok is emlékezzenek és főhajtással tisztelegjenek Isten szolgája előtt, és hogy azt a, nagy főpásztor boldoggá avatásáért megfogalmazott imádságot, amelyet Erdély templomaiban a papok és a hívek hosszú évek óta rendszeresen elimádkoznak, ők is elimádkozzák. Éppen ez volt a kismartoni rendezvénynek is a legfelemelőbb pillanata: a közösen elmondott ima, utána a himnuszok szavaival...

Fotók: Renner Adél

BALOGH JÓZSEF

1956

'56, te árva,
keresztre kényszerült
vértanúk imája,
tankok éjszakája,
tömegsírok gyásza,
sokan ítéltettek
hitvány gyávaságra,
béklyós szót bitorlók
nyughatatlan álma,
ködös októbernek
dermedt tisztasága,
magyar égen, földön
mintha Isten járna,
és a meggyötörtnek
összetört az járma.

'56, te árva,
'56, te drága,
őszi örök fénynek
véres virágzása,
szívek mind kitérve
remélt jobb világra,
s bitang csillagoknak
hunyt ki ragyogása,
pusztított szabadság
sírt a pusztaságba.

'56, te árva,
hazám árvasága,
az ébredő hitnek
összetiport álma,
szökkenj velünk szárba,
s légy a történelem
néma zsolozsmája!

LÁSZLÓ PINTÉR

IT WAS SPRING IN OCTOBER

Autumn was here. The leaves prepared to fall.
The buds began to hide in coated sap.
Winter's cold premonition, felt by all...
Fruit-laden branches bent, ready to snap.

But spring fever pulsed, swelling arteries,
the smell of March, love's rapture filled the heart,
mind opened wide for snow-white reveries:
the taste of freedom wrought this - rent the dark.

Eleven years' oppression that this fruit
has grown in us, stone hard, just like our lives.
What pain by pain our inner sanctum built
now proudly marched with us, no more denied.

October's sunshine-painted, rosy bliss,
this hope-fed warmth, this sweet tasting honey,
prayed for by millions, freedom's first kiss -
was cruelly crushed by lying tyranny.

Uplifting, mighty, powerful and great,
t'was new, Magyar, and shone bright as the Sun,
a healthy bloom, as fresh as the spring fields -
crushed in a day, fruits stolen by the gun.

Our spirits swelled, ready to flood the Earth,
a biblical flood: we were its Noah,
and hearts were resting, timeless, peace unearthed,
tyranny's foundation shook, fell, was gone.

But it was not to be. A new dawn, merciless,
chilling our souls, once more swept through the fall;
a cold storm, unstoppable, pitiless,
and in this storm we once more lost it all.

Remained a life - if one could call it that -
a pitiful existence to be saved:
a crack left to escape, and that was that:
crushed silence was the only thing that waved.

Autumn it was. The leaves blew off the trees,
the buds encased themselves in frozen sap.
One felt the winter. Lonely reveries,
lost dreams and wasted fruit left to recap.

(Translated by Frank Veszely, August 3, 2006)

PAVANE

egy újságíró halálára - Vadnay Zsuzsáné

A lassú, ünnepélyesen kimért pavane Itália hangszeres zenéjének egyik kincse. Azé a földé, amelyen Vadnay Zsuzsa is hosszabb ideig élt és alkotott.

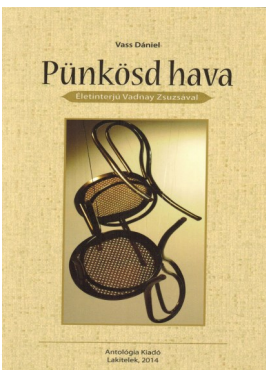
Budapesten született, a Baár-Madas Református Leánygimnáziumban Áprily Lajos és Bibó Istvánné Ravasz Boriska csiszolták tudását. Édesapja, Dr. Vadnay Béla, az Athenaeum vezérigazgatója vezette be az újságírás világába.

A háborút követően a *Magyar Nemzet* és a *Mai nap* belső munkatársa volt 1949-ig, mikor menekülteként az Örök Városban telepedett le. 1977-től a dél-svájci Locarnóban élt férjével Guglielmo Rospigliosi-Pallavicini herceggel. Nyugati magyar lapoknak dolgozott (*Nyugati Hírnök*, *Irodalmi Újság*, *Nemzetőr*, *Képes Magyar Magazin*) és rendszeresen tudósított az *Amerika Hangjának* és a *Szabad Európa Rádió*nak. A *Reader's Digest*, a *Rome Daily American*, a *Lo Specchio*, a *Zuid-Oost-Pers* és a *Le Soir* is gyakran közölték írásait.

Róma mesélő kövei és *Athén mesélő kövei* című kötetei a magyaron kívül angol, dán és svéd nyelven is megjelentek. Az *Érdekes emberek* című, Saáry Évával közösen írt riportkötete először 1981-ben a SMIKK gondozásában jelent meg, majd 2., bővített kiadását a lakiteleki Antológia Kiadó adta ki 2011-ben. *Pünkösdi hava* (Antológia Kiadó, 2014) címmel életinterjút készítettem vele, ez a könyv az idei Ünnepi Könyvhétre jelent meg. Ezzel a kötetrel Vadnay Zsuzsa hazaérkezett. 1982-től az Árpád Akadémia rendes tagja, 1987-től két éven át a Svájci Magyar Egyesületek Szövetségének elnöke. 1999-ben a Frankfurter Könyvvásáron mint emigráns képviselte Magyarországot és 2002-ben az ország köztársasági elnöke a Magyar Köztársasági Érdemrend Lo-vagkeresztjével tüntette ki.

Írásai hangneme és stílusa Ravel zenéjére emlékeztet. A pavane finom dallama a fafúvókon, majd a hegedűkön, a fátyolos kürt alatt megszólaló hárfán mind-mind Zsuzsa finom cizelláltságát adják vissza. Szomorúan halljuk a darab költőiségét - e végtelen nyugalmat árasztó harmónia kísérelje őt a végtelen nyugalomba.

Mindenki nevében, akiknek sokat jelentett, akik szerették és tisztelték: *Vass Dániel*

Alighogy megismerhettem Vass Dániel könyvéből Vadnay Zsuzsánát, aki mint az életinterjú alanya sziporkázó humorral, mélységes nemzet- és emberszeretettel idézte fel színes életútjának állomásait, a nyugat-európai magyar diaszpóra jeles képviselőit, máris jött a szomorú hír eltávozásáról. Isten nyugtassa! Emlékét megőrizük.

DEVECSERY LÁSZLÓ

KARÁCSONYI KÖNYÖRGÉS

Az angyalok is földre szálltak.
...és valóban bölcsek voltak a bölcsek.

Ravasz
Heródes, ám jósol az álom.
...és valóban bölcsek voltak a bölcsek.

Pásztorok félelme dallá
zengett.

Arany,
tömjén,
mirha,
bárány,
s csöppnyi tej; hogy
kortyolhasson
szomját oltó, gyermekét szop-
tató

Anyánk.

*

Add, Uram, hogy karácsony éjszakáján
kinyíljon minden lélek a csöndes, áldott
éjnek, s zsolozsmás ajkunk
Téged dicsérjen,
s áldottak legyenek a pásztorok, hírt hozó
angyali szókkal, s a távol-
útjukon
megfáradt bölcsek, s ne
legyen közöttünk
emberarcú félelem, s karácsonyi öröm
ragyogjon rajtunk
mindörökké,
s adj örök nyugalmat
áldott
halottainknak, s életet a szerelemnek!

Ámen...

(1998)

KANADAI / AMERIKAI MAGYARSÁG

1949 óta szolgálja a nyugatra szakadt magyar közösséget.

Elismerten, a nyugati világ legnagyobb példányszámban megjelenő magyar hetilapja. Megjelenik minden szerdán délelőtt, és még aznap olvashatják, akik megvásárolják a torontói magyar üzletekben. Előfizetés \$75 egy évre vagy \$40 félévre, postázással. A legfrissebb magyarországi, nemzetközi és sport híreket foglalja össze lapunk minden politikai elhajlás nélkül, mint a múltban. A Magyarországon hirdető több ezer olvasóhoz szólhatnak! Olvassa, hirdessen és rendelje meg a mindenki által szeretett Kékújságot!

A legjobban informált magyar a Magyarországot olvassa!

Published by: Canadian Hungarian Media non Profit Corp.
747 St. Clair Ave. W. #103.
Toronto, ON M6C 4A4 Canada
Telefon: 416-656-8361, Fax: 416-651-2442

Kiadó: Aykler Béla
Főszerkesztő: Susan Papp
Felelős Szerkesztő: Dr Tanka László
Szerkesztő: Balás Róbert
Számítógépes szerkesztő: Horváth Zsolt
Web: www.kanadaimagyarsag.ca
E-mail: info@kanadaimagyarsag.ca

Reméljük továbbra is szolgálhatjuk a magyarságot a nyugat legnagyobb számú hetilapjával.

In Memoriam
SZENTMIHÁLYI SZABÓ PÉTER
(Budapest, 1945. – 2014.)

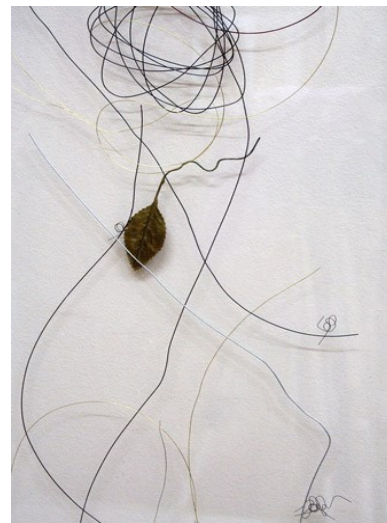
KÖSZÖNÖM !

Köszönöm, Uram, ezt a halk zenét,
az éjszakai friss levegőt, a csendet,
köszönöm, bárhogy is – az életemet.
Tanú lehettem a végtelen egyetlen röpke pillanatában:
kipillanhattam a gyorsvonat ablakain.
Köszönöm, hogy éltem.
A füveket, madarakat,
a folyókat, tengereket,
testvér-embereket és testvér-könyveket,
a templomokat és menedékhelyeket.
Köszönöm a Helyet és az Időt.
Köszönöm, hogy engedtélt vétkezni ellened,
próbaidőre bocsátottál, s látod,
a nevedben énekelek.
Köszönöm, bárhogy is – az életemet.
Köszönöm anyámat, apámat,
feleségemet, gyermekeimet,
barátaimat, ellenségeimet,
köszönöm, hogy most is Veled lehetek.
Látod, Neked énekelek.
Köszönöm, bárhogy is – az életemet.

Andrea Blana: Fundy Muse

Rose Szász alkotása

Clarissa Schmidt-Inglis alkotása

HUSZÁR VIVIEN

RE: INSTU 2014 - CHAC

Idén is elismerés jár a Kanadai Magyar Művészek Kollektívájának a hamiltoni Re:InSite 2014 című kiállítás, egy művészeti értékeket felsorakoztató igazán jó hangulatú este megszervezéséért, amelyet az érdeklődő közönség szeptember 19-én látogathatott meg 3 helyszínen.

A város különböző pontjain, a három galéria között stílusosan egy iskolabusz kalauzolta körbe a programrésztvevőket. Az első állomás a **You ME Gallery** volt, majd a **Workers Art and Heritage Center** kiállítását tekinthette meg a közönség. Az est záróhelyszínéül pedig a **Gallery on the Bay** szolgált, ahol rendkívül kellemes környezetben, magyar borok és csemegék kíséretében volt lehetőség a művek megtekintésére, valamint a művészekkel való elbeszélgetésre. A hangulatot fokozta Nick Deutsch and Henry Strong és az Accoustics zenekar.

Szabó Stefánia torontói főkonzul asszony nyitotta meg az estet és mondott köszönetet mind a szervezőknek, az alkotóknak, mind pedig a lelkes érdeklődőknek.

A szerencsés látogatók több mint negyven magyar származású képzőművész munkáját csodálhatták meg, amelyek magukba foglalták a mai kortárs művészet széleskörű, színes formai kavalkádját.

Gratulálók minden munkáját bemutató rendkívüli művészeknek, akik egy rendhagyó péntek estével ajándékozták meg az ellátogatót, nem csak magyar származású művészetkedvelőket.

Keze munkáját bemutatta: Susan Bárdos-Dobbe, Andrew Bényei, Anna Bíró, Andrea Blanar, Gábor Boros, Phillip Borsos, Alex Brzezinski, Andrea de Gostonyi, Sofie Fekete-Fehér, Éva Ferenczy-Reichmann, Péter Földes Patricia Gulyas, Géza Hermann, Margit Hideg, Marika Jankovics, Julianna Joós, Suzanne Joós, István Kántor, Mari Keczan-Ebos, Ági Kéri-Szeben, Albert Kish, Judit Klugerman, Doreen Lindsay-Szilasi, Ági Makk-Zóni, George Mihalka, John Paizs, Eva Pekari, Péter Pusztai, Júlia Rajcsányi-Ciamarra, Miklós Rogán, Clarissa Schmidt-Inglis, Sándor Sipos, Ilona Staples, Sheila Szavó-Butler, Rose Szász, Susan Szenes, Andrea Szilasi, Gabor Szilasi, Anna Torma, George Ungár, Thomas Vámos, Tamás Wormser, Dávid Zsakó, valamint István Zsakó. Köszönet az esztétikai élményért.

A rendezvény egy igazán szemléletes példája annak, hogy Magyarországtól távol is bukkanhatunk igazi magyar kulturális értékekre, művészeti remekekre...

Margit Hideg alkotása

Marz Keczan-Ebos: Speaking Hungarian

A KALEIDOSZKÓP HAGYOMÁNYŐRZŐ KLUB

magyar tehetségek jelentkezését várja:
ÉNEK, HANGSZER, SZAVALAT, TÁNC, SZÍNÉSZI
ADOTTSÁG - minden érdekel
Hívja: 416 491 4631
Írjon: rozsatelchdancs@gmail.com

Minden gyermeknek BÓBITÁT!
Megrendelhető:
416 491 4631
rozsatelchdancs@gmail.com

LOSONC CSONGOR

BÉNYEI ANDRÁS SZOBRAIT MINDENKI SZERETI

A szeptember 19-én Hamiltonban rendezett Kortárs Kanadai Magyar Művészek kiállításán találkoztam Andrew Béneyi munkáival, majd az est végén vele is. Alkotásai egyediek, újszerűek, s van még egy különös védjegyük: szinte mindenki számára érthetőek, befogadhatók, hisz a hétköznapijainkból elcsúszott egy-egy mozzanat, érzés, esemény jelenik meg előttünk.

Cs: Mikor kezdődött alkotói pályafutásod?

A: Lassan 25 éve. Negyven éves voltam amikor elhatároztam, hogy ezzel szeretnék foglalkozni.

Cs: Meglepő, hiszen általában a legtöbb művész már fiatal korától kezdve tudja, hogy mivel szeretne foglalkozni.

A: Én is tudtam már gyerekkoromtól, hogy van tehetségem. A legjobb voltam az iskolában a rajzban, de mivel újbevándorlók voltunk, a családban három választási lehetőség adódott: orvos, mérnök vagy ügyvéd lehettem. Mivel nekem jól ment a matek, ezért a mérnöki pályát választottam.

Cs: És szeretted a mérnöki életet? Mennyire tett boldoggá?

A: Nagyon jó munkahelyem volt. Sok sikert elértem és a pénz is motivált. Az üzleti szektorban helyezkedtem el, de 40 éves koromban megkérdeztem magamtól, hogy biztos ezt akarom-e csinálni életem végéig? Az akkori munkatársaim közül sokan már akkor meghaltak. Féltem, hogy majd egyszer én is így járok és akkor miért dolgoztam egész életemben, ha nem is élvezhetem?

Cs: Hogy sikerült meghozni ezt a döntést? Ez egy nagyon éles váltás volt az addigi pályád után.

A: Régóta gondolkoztam rajta. Majd beiratkoztam egy művészeti iskolába és láttam, hogy jól megy, amit csinálok és szeretem. Aztán egyszer leültünk a feleségemmel és megbeszéltük a dolgokat. Adtam öt évet magamnak, hogy ezalatt ha meg tudok élni a művészetből, akkor folytatom. Ha nem, még mindig visszamehetek az előző munkámba. És sikerült. Azóta is alkotok.

Cs: Sokan panaszkodnak, hogy Kanadában is nagyon nehéz megélni a művészetből. Akinek sikerül, az már magában elismerés. Te hogy látod mindezt?

A: Valóban nagyon nehéz a művészek élete. Szerencsére én az üzleti világban dolgoztam és csak ez után lettem művész. Jól ismertem a pénzügyi életet, jó voltam az eladásban és kapcsolatépítésben. A másik nagy szerencsém, hogy olyan dolgokat alkotok, amik másoknak is tetszenek. Nem másoknak dolgozom, de nagy előny, hogy szeretik a munkáimat. Az időmnek 50%-át azzal töltöm, hogy galériákkal tárgyalok, kiállításokat látogatok vagy kiállításokat szervezek. A munkám fele az üzlet, a másik fele művészet. A fiatal művészek, akik kijönnek az egyetemről, nem ismerik az üzleti életet. Vagy nagyon olcsón, vagy nagyon drágán árulják az alkotásaikat és általában rossz helyen. Így valóban nehéz, szinte lehetetlen. Tudni kell, hogy más készít-e hasonlót, amit te. Aztán, hogy ő mennyiért adta el az első művét, mennyiért a mostaniakat, azóta mennyi idő telt el. Ismerni kell a piacot.

Cs: Azon kívül, hogy ismerted az üzleti életet és a

munkáid sokak számára tetszenek, mi segített még hozzá a mai sikereidhez?

A: Egy másik nagy szerencsém volt, hogy sok-sok embert ismertem. Az első kiállításomra összehívtuk a feleségemmel az összes ismerősünket. Több mint 500 ember jött össze. És már a megnyitón sok munkámat megvették.

Aztán ennek az ötszáz embernek is voltak ismerőseik. Kevés szobrász van Kanadában. Sok galéria szeretne szobrokat is a kiállítótermeibe. Ahol már ismerik a munkáimat és a nevemet, meglepődnek, hogy festményeim is vannak. Így a szobraimat a festményeim követik.

Cs: A művészetnek gyakorlatban az üzleti része hogy működik?

A: Sok galériával dolgozom együtt Vancouvertól Québecig. Kiállítják a műveimet, s amit eladnak, annak a 40-50% az övék marad. De ez az összeg csak első hallásra tűnik soknak. Amióta művész vagyok, rengeteg galéria bezárt. Ez sajnos nem kenyér vagy tej, amit minden nap megvesz az ember. Nem könnyű a galériák helyzete sem. Persze az évek alatt sok vendégem van, aki személyesen tőlem vásárolja meg a munkáimat. Sokat utazom, ismerkedem, új galériákat keresek fel és a régiekkel tartom a kapcsolatot.

Cs: Milyen a munkamódszered?

A: Szerencsémre ahogy ott hagytam a régi munkahelyem, nem kellett korán kelnem. Nem csörög az óra reggel. Késő este, éjszaka nagyon jól tudok dolgozni. Általában vagy reggel az ébredés után, vagy éjszaka lefekvés előtt jönnek a gondolataim. Akár tusolás közben, akár este már az ágyban. Ezeket feljegyzem és aztán megalkotom.

Cs: Hogy döntöd el, hogy az az ötlet egy festmény vagy szobor lesz?

A: Ezt a legelején tudom, amikor eszembe jut.

Cs: A mai este Kortárs Kanadai Magyar Művészek munkáit láthatjuk. Te Magyarországon születél vagy már Kanadában?

A: Hét éves voltam, amikor 56-ban a családom Kanadába menekült. Én itt nőttem fel.

Cs: Gondolkoztál rajta, hogy egyszer majd hazaköltözel?

A: Meglátogattam már Magyarországot többször is. A műveimet is kiállították, de nekem az életem legeleje, a kora gyermekkorom maradt ott. A múltam. A jelenem és a jövőm itt van Kanadában. Én kanadai magyar vagyok. Nekem már ez a hazám.

Cs: Nagyon szépen köszönöm a beszélgetést.

„Én csak tányérokat szerettem volna csinálni.”

VILLÁMINTERJÚ FERENCZY REICHMANN ÉVÁVAL

Ferenczy Reichmann Éva művésznővel a hamiltoni Re:InSitu 2014 című kiállítás keretén belül volt szerencsém megismerkedni szept. 19-én a három állomásos rendezvény záróhelyszínén, a Gallyery on the Bay termében.

A szerencsés látogatók több mint negyven magyar származású képzőművész munkáját csodálhatták meg, köztük egy rendkívüli személyiség, Ferenczy Reichmann Éva alkotásait is. Nem csak a művei, de a művésznő személyisége is lehengerlő, aki készségesen válaszolt kérdéseimre, és mutatta be kerámiakreációit.

Huszár Vivien (H.V.): Hogyan kezdődött a művészi pályafutásod?

Ferenczy Reichmann Éva (F.R.É.): Tányérokat szerettem volna készíteni kerámiából. Még a középiskolában kezdtem kerámiával foglalkozni. Egy sakk-készlet hozta meg az áttörést számomra. Megnyertem vele egy iskolai versenyt, és ennek köszönhetően az alkotás bekerült a Montreáli Képzőművészeti Múzeumba (*Montreal Museum of Fine Arts*). Az egyik tanáromnak különösen tetszettek a munkáim, és a tudtom nélkül, titokban elküldte a művem egy kiállításra, ahol másik 20 nagyszerű kanadai alkotóval versenyeztették a sakk-készletet, és amelyet szintén sikeresen megnyertem.

H.V.: A készlet után milyen kerámia-alkotások születtek?

F.R.É.: Kezdetben tányérokat szerettem volna készíteni, de amikor a korongon formáztam, rájöttem, hogy nem is edényeket akarok gyártani, hanem valami fantasztikusakat szeretnék létrehozni. Így kezdtem az alapanyagot eltorzítani, majd a részeket összeragasztani. Az egyik kiállításon is látható darab például 7 különböző részből áll, amiket egyenként alkotok meg, és később összeállítom őket valami egységivé.

H.V.: Az alkotásaid mind csak kiállítási céllal készülnek?

F.R.É.: A legtöbbet ténylegesen lehet használni, de van, ami csak dísz tárgy. A kiállított teás kancsókat vagy a vázákat például minden további nélkül lehet használni.

H.V.: Előre eltervezed, hogy mit szeretnél létrehozni, vagy az alkotási folyamat közben változhat az elképzelésed?

F.R.É.: Van úgy, hogy eltervezem, hogy csinálok egy poharat, de a végén valamilyen állatforma lesz belőle. Az anyag alakul a kezem alatt, valami más születik, mint amit esetleg eredetileg terveztem. Egyébként le szoktam rajzolni a terveimet. De annyi minden van a fejemben, hogy annak csak a töredékét valósítom meg, hiszen nem áll rendelkezésemre annyi idő, mint amire szükségem lenne.

H.V.: Mennyi időt tudsz a munkádra szánni?

F.R.É.: A munkám mellett van négy gyerekem. De most már abban a korban vannak, mikor több időm jut újra magamra, az alkotó tevékenységemre.

H.V.: Adsz-e nevet az alkotásaidnak?

F.R.É.: Nem szeretek nevet aggatni rájuk. Mert lehet, hogy neked például van már egy rossz tapasztalatod azzal a névvel, fogalommal kapcsolatban, és rögtön az jut eszedbe róla. Nem szeretem, ha egy alkotás túlintellektualizál. A képen látható műnek azonban mégis adtam nevet: *Egy rossz nap*. A női alak rálép a macska farkára, és a kezében üvölt egy gyermek.

H.V.: Melyek a kedvenc formáid?

F.R.É.: Szeretek fantáziadús alkotásokat létrehozni, melyek nem a valóság másai, csupán az én fejemben megszülető alakok. Különösen szeretem az állati figurákat.

Céлом, hogy a művem elegáns, élvezhető legyen, és valami szépséget, esztétikumot hozzak létre a világon. Ezt szeretném elérni mind a kerámiáimmal, festményeimmel, dalaimmal, mind a verseimmel.

H.V.: Ezek szerint több művészeti ágban is kipróbáltad már magad.

F.R.É.: Igen. A zene terén a folklór és jazz műfaját szeretem igazán, és nagyon élvezem, hogy ilyen módon is kifejezhetem magam.

H.V.: Milyen nyelven születnek a dalok és a versek?

F.R.É.: Főleg angolul, de spanyolul is írok szövegeket. Az elmúlt hét évben körülbelül 600 verset vettem papírra. Szeretnék egy kiadást készíteni belőlük, de sajnos nem tudok mindenre időt szánni egyelőre.

H.V.: Hol tekinthető meg vagy vásárolható meg az alkotásaid?

F.R.É.: Körülbelül negyven darab látható a Farfelu Cooperative Galleryben (39 Somerville, Westmount, Quebec, H3Z 1J3), valamint a Viva Vida Art Galleryben (278-2 Bord du Lac / Lakeshore Pointe-Claire, QCH9S 4K9).

H.V.: Minden művészetkedvelőnek, minden magyar és nem magyar látogatónak könnyűszívvel ajánlom a munkáid megtekintését. Nem fognak csalódní!

NYISZTOR ILONA

AZ EGÉSZ FALU ZENGETT

(*Moldvai csángó karácsonyi énekek*)

Nagyon szép volt karácsony estéjén. Egész falu zengett. Oan karácsonyi énekekkel, olyan szép volt hallani, jó volt hallani, mi a mennyországba lettünk volna.

De még jobban szerettem, mikor elkezdtek mise után aztán szüleink, felnőttek énekelni, csokorba, nagyon szépen énekeltek a Csordapásztorokat, Kelj fel keresztény lélek. Nekik ugye más volt a hangjuk, nem mint nekünk, a gyermekek de mindegyiknek megvolt az ő szépsége. Sajnos a templomba az én koromba csak románul énekelünk ilyen karácsonyi énekeket, magyarul csak a házaknál.

Felkerestük a rokonjainkat, met töllük kaptunk többet. Gyermekek azok annak örvendtek legjobban, ha kaptak valamit.

SZÜLETÉSIN ISTENNEK

(Moldva)

születésin Istennek
az angyalok örvendnek
és vígan énekelnek
dicsőség az istennek

a szűz istent fogada
szűz szülé e világra
és szüzen megmarada

szent angyal mennyből hirdet
pásztoroknak örömet
krisztusnak születését
és nagy gyönyörűségét

született emmánuel
kit megmonda gábrriel
bizonyít ezekiel
atyától származik el

ez nap krisztus született
máriától szüzen lett
kit férfi nem illetett
ma minekünk megjelent

királyak őt imádják
és megajándékozák
a királyaknak urát
szentségit magasztalják

BETLEHEMNEK VÁROSSÁBA

betlehemnek várossába
karácsonkor éjfélájba
fiúisten ember lett
egy kisgyermek született
őt nevezték jézuskának
a szent anyát máriának
kit polyvába takartak
fekszik testje jászolyba

pásztorok a falu mellett
báránykákat legeltetnek
hallották az éneket
kis jézushoz siettek
óvatosan letérgyeltek
szép csendbe a jászoly mellé
és ők buzgón imádták
égnek s földnek királyát

angyalok ott fenn az égbe
örvendnek szép fényességbe
vígan így énekelnek
dicsőség az istennek

azután még napkeletről
rogyogó szép csillag tűnt fel
és elindult nyugatra
három király utána
megtalálták kis jézuskát
köszöntették szűz máriát
ajándékot odaadták
aranyat temjént s e mirhát

de azt sokan nem szerették
a rossz emberek üldözték
nádval verték szent fejét
véres arcát leköpték

elítélték csúf halálra
megfeszíték keresztfára
ott megholt egy kín után
nagypénteken délután
levették a keresztfáról
sírt csináltak kősziklából
testét odatemették
és katanák örözték

de csak három nap maradt
harmadnapra feltámadott
és elküldte szentlelkét
ki megszentelt mindenkit
pünkösd napján szállott le
és itt maradt örökre

NYISZTOR ILONA

NAGY ÖRÖM VOLT NEKÜNK A KARÁCSONY ESTÉJE

Nagy öröm volt nekünk a Karácsony estéje. Alig vártuk, hogy szürküdjék bé, hogy kezdjük el az éneklést. Addig énekelünk a gyermekek, míg az éjféli mise kezdődött. Azután, a mise után, a felnőttek énekeltek. Alig vártuk, menjünk énekelni, azért hogy keressük fel a rokonokat es, de nem csak, hanem még kapjunk valamit es - az a valami az pénz volt, dió, alma, kalács, akinek volt. Legjobban örvendtünk a pénznek, me aztán futtunk, hogy vejünk vele cukorkát, és az almának, me akkor tél közepibe az almának legjobban örvendtünk. Jó íze volt, nem az a íze volt mint a nyárba. És ha hol adtak pénzt és almát, ottan nagy sor kerekedett a kapuba. Vártuk a sort hogy jöjjön nekünk is a rendünk énekelni, hogy kapjuk meg azt az almecskát.

ELINDULA JÓZSEF SZÉP SZŰZ MÁRIJÁVAL

(*Moldva*)

elindula józsef szép szűz márijával
szép szűz márijával terhes mátkájával
ők is béérének betlehem városba
szállást kérdezenek szállást nem kapának

e városon kívül e hitvány istálló
oda foga szállni az idegen szálló
keljetez pásztorok született uratok
született uratok nektek meváltótok

menjetez el hamar betlehem városba
ott megtaláljátok jézust a jászolyba
se nem fekszik ágyba sem kis palotába
szalmába vajon el szállást nem kapának

PÁSZTOROK KELJETEK HAMAR INDULJATOK

(*Moldva*)

pásztorok keljetez hamar induljatok
betlehem várossába rongyos istállócskába
siessünk ne késsünk
hogy még ottan ezen éjjel lehessünk
mű urunknak tiszteletet tehessünk

angyal azt állítsa nyilván bizonyítsa
hogy van jele fényeknek helye születésének
pajtába polyvába
bé vajon ő takarva posztócskával
és vajon helyeztetve el a jászolyba

úr jézus üdvezlégý ki hogy emberré légy
hozzánk való szerelmed véghetetlen kegyelmed
indítatt lehozatt
a földre hogy bűnösököt vígasztald
megtérőket boldogságra magasztald

Csobotfalvi Betlehemes - Wikipedia

GÁRDONYI GÉZA

HARANGOZÓÉK KARÁCSONYA

Egy kocsi zörgött el a harangozóék ablaka alatt. Kártyáztak náluk, mint ahogy Krisztus születésének éjjelén illik. Az asztal sarkán ott állt a pintes meg a fonott kalács. Minden arc derült volt. Még a dróton lógó lámpás is vígan világitott rájuk. A kocsizörgésre felfüleltek.

- Nem idevaló kocsi - mondotta a harangozó a kártyát osztva: Tök a tromf!

- De nem is a szomszéd faluba - felelte rá a koma. És tűnődve fülelt. Mert örökké szekerező ember volt ő. Hol fuvert vállalt, hol a maga dolgában járt a városba. Tavasszal csigát és csikot árult a piacon, télen pattogatott kukoricát. Hát ő megismert minden kocsit a zörgéséről. És hát érdekelte is minden jövő-menő kocsi és szekér.

- A kocsi megállt - mondotta pislogva.
- Bizonyosan a papnak érkezett vendége - vélte ásitozva a harangozó. Az asztalnál még ott ült a két komaasszony, meg egy tízéves buckós fejű fiú, a harangozóék fia. Kártya volt valamennyiüknél, meg előttük dió.

- Igyunk is közbe! - rikkantotta a harangozó. - Még karácsonykor se igyunk? Te is ihatsz egy pohárral, Gyuri! A gyerek a fejét rázta:

- Nem iszok én! Nem akarok részeges lenni. Az apa bölintott:

- Jól beszélsz, fiam! Látom, hogy okos ember leszel. Mai világban, hiába... csak olyanra szokjon rá az ember, ami nem költséges. Magas, száraz ember volt a harangozó. Hosszú, csontos ujjain látszott, hogy szabóság a mestersége - persze csak afféle paraszti szabóság.

- Nagy a drágaság! - bölintott rá a koma. Az meg kis köpcös parasztember, róka-szemű, mint az adóvevő népek szoktak lenni. Kese bajusza hegyesre volt viaszkolva az ünnep tiszteletére. Kikopogtatta a pipájából a hamut az asztalszélen, és tovább beszéltek a drágaságról. A kártyát újra megkeverték. Közben az utcaajtó koppant és nyikordult. A harangozóné az ablakra pillantott, hogy ki a látogató? Alighogy a lassú tempójú csizmacsoszogás felhangzott a folyosón, szólott nyugodtan:

- A gondozó jön. A gondozó látogatása nem zavarta őket a kártyázásban. A harangozó megnyálazta a ujját, és nyugodtan osztotta tovább a kopott sarkú, avas kártyalapokat.

- Na. Te kezded, Gyuri. A gyerek elmosolyodott. Csillogó szemmel vizsgálta végig a kártyáit. Aztán megfogta fönt a zöld kilencest. Kissé még habozott. Végre határozott mozdulattal kivágta. S rásándított az anyjára, hogy helyesli-e? Az atyja mosolygó szemintéssel helyeselt. Fehér fejkötős, dunántúli asszony volt, testes, tokás, mint a hízólúd, de értelmes szemű. S mindig a fiát mosolyogta a nézése. A harangozó rávetette a zöld alsót, és az ajtóra nézett. Egy kis cseréppipa jelent meg az ajtóban, s a pipa folytatásaképpen egy fehér bajuszú, méltóságos, szőrös emberke. Kegyeskomoly dicsértésséggel köszönt. Hideg levegőt és lágy fok-

hagymaillatot terjesztett legott maga körül. Nem kezeltek vele, csak széket adtak neki az asztalnál.

- Vesse le a szűrít, János bácsi! - szólt rá az asszony a kártya mellől.

- Köszönöm - felelte az öreg. - Nem azért gyöttem. A pap izent át, hogy tizenegykor nyissuk ki a templom ajtaját.

- Mér? - csudálkozott rá a harangozó.

- Hát - felelte az öreg a pipát egy percre a markába véve -, tudod, hogy tavaly sokan besereglettek a tanyákrul, oszt ott ácsorogtak a hóban, a templom előtt. Most ugyan nincs hó... De hát mégis aszongya a pap, hogy korábban nyiss.

- Jó - felelt a harangozó -, csak ezt az osztást eljártsszuk. Az öreg megszipákolta a pipáját. Pislogott. És szólott vidáman:

- No, nálunk már megvan a nagy karácsonyi öröm!

Mind reá fordultak:

- Hogyhogy?

- Hát a menyem...

- Megszült?

- Meg, hálistennek. Szép, kis gyönyörű lányt! Mint a csöpentett harmat! A két asszony összecsapta a kezét:

- Milyen boldogság! És éppen ma!

- Karácsony éjjelén!

A kártyázást is abbahagyták erre a csodára. A harangozó bort töltött. Az öreg elé is tettek egy pohárral.

- No, Isten tartsa az újszülöttet! - kívánta a harangozó - Isten éltesse ebben az örömben anyját, apját öregapját. Engedje az Isten, hogy ott legyünk a lakodalmán is!

- Isten nevelje szépre! - toldta hozzá a koma. Mind ittak körömig, Gyurinak is kellett innia. Az öreg boldogan pislogott.

- Nekünk nem adott az Isten több gyermeket - sóhajtott a harangozóné -, csak ezt az egyet, ezt az egy rosszat. És szeretettel nézett a fiára. Gyuri meleg büszkeséggel fülelt. Micsoda érték ő!

- Nekünk meg egyet se adott az Isten - sóhajtott rá könnyedén a komaasszony. Néhány percnyi hallgatás következett. Aztán arra a kérdésre fordították a beszédet, hogy hol lehetne vagy hatvan forintot kölcsön kapni. Mert a tej is megdrágult, s harangozóék tehenet vennének a vízkeresztvi vásáron. Akkor legolcsóbb a tehen. Tavasszal már legelhetne az állat a temető árkában. A pap megengedi. Az öreg gondozó nyugtalanul pislogott.

- Hát a koma? S a fuvarosra intett a pipája szopókájával. A harangozó legyintett:

- Hiszen ha a komának vóna. Ez odaadná az ingit is. Igaz, hogy én is öneki... A koma rábölintott.

- Én odaadnám. De most az őszön vettem az új szekeret. Hát kendnek, János bácsi? Hiszen kendnek mindig hever a ládába... Az öreg azonban elintett a füle mellett:

- Nekem nincs kiadni való pénzem - mondotta a fejét ingatva.

- De a zsidónak ad. Jó interesre ad, de ad. A harangozó az órára pillantott:

- Te Gyuri! Eriggy, nyisd meg a templomot. Gyűjtsd meg a gyertyát a szenteltvíztartónál, aztán meg két gyertyát minden

oltáron. A fiú, korához képest erősen fejlett kölyök a fejére nyomta a süveget, és a szögön lógó, nagy kulcsért nyúlt.

- Húzd le a süveget a füledre! - szólt rá gyöngéden az anyja. A fiú lejjebb nyomta a süvegét, s kiment. Csillagos, csendes éj. Az út rögösre fagyott. Hó helyett csak kevéske dér lepi a fákat meg a háztetőket. Orrcsavaró hideg. A fiú elkopog a patkós csizmában. Föllép a lépcsőn a temp-lom kerítéséhez. Az ajtó előtt valami nagy, fehér kutya lát. A homályban is megismerte, hogy a kasznár kutya. Láncon szokott lenni, de éjjelre mindig eloldják. Megdöbönt, de nem hátrált meg. Falusi fiú tudja, hogy a legdühösebb kutya is gyáva, ha kívül van a gazdája udvarán. Ráfogta a nagy kulcsot, hogy megsújtja vele, s rikoltott:

- Mégy innen, Kunó!

A kutya leugrott oldalt a lépcsőn, és elinalt. De valami fehérlett még az ajtóban. Gyuri azt vélte, hogy az is kutya, valami kisebb kutya. Újra sújtásra emelte a félkilós kulcsot, és rákiáltott:

- Co, te ronda! De az alak nem mozdult. Közelebb lépett hozzá, hát valami bundaféle. Ki tehette itt le a bundáját? S ilyen hidegben? Körülnézett. Nem látott senkit. A falu ablakaiban vörös fényű tűz-sor az éjszakában. A gyerek betolta a kulcsot az ajtóba és masinát gyújtott. Rávilágított a bundára. Hát csakugyan bunda, sárgás juhászbunda. A bunda tetején egy papíros. Nézi: mi papíros? Hát levél. Nagy ténta-betűkkel rá van írva: Istennek. Gyuri úgy elmélázkodott, hogy a gyufa is a körmére égett. Sose hallotta, hogy az Istennek levelet is lehet írni. S bundát! Átlépte a göngyöleget, és bekocogott nagy elgondolkodva a templomba. A zsebéből kivett egy kis viaszgyertya-véget. Meggyújtotta. Azzal kocogott volna be az oltárig, amely mögött a gyertyagyújtó pózna áll. De az Istennek küldött bunda izgatta a kíváncsiságát. Megfordult, s újra a templom küszöbéhez lépkedett. Csakugyan: Is-ten-nek. Nem álom, se nem káprázat. Mégis félrebb kell tolni az útból, mert hátha valaki elbukik benne. S tolná lábbal. Nehéz. Fölkarolja, hogy odébb tegye. Valami keményet érez a bundában. Fölemeli a bunda szélét, hát egyszer csak megszólal a bunda: oá! oá! Gyuri megrettent. Mi ez? Gyerek? Zavarodottan fordult vissza. Megkereste a gyertyagyújtó póznát, s meggyújtott két-két gyertyát minden oltáron. Közbe a gyermeksírás elszűnt. Gyuri gondba mélyedt, hogy kié az a gyerek. Csakhamar tisztázta, hogy most már senkié. Istennek van adva. A hívek adnak az Istennek krajcárt az apja pörsölyébe, meg adnak képet, oltárterítőt, viaszt és bort. Hogy gyermeket is adnak, azt még nem hallotta. Tűnődött, hogy mit is kell ilyenkor cselekednie a harangozónak. Ha beljebb teszi a templomba, a gyermek óbégatni fog, és az emberek megbotráncozva kérdezzetik majd:

- Mi ez? Micsoda gyermeksírás? Ki hozta ide be ezt a gyereket? S végül kitudódik, hogy a harangozó fia. Ebből rossz szél kerekedhetik! Fogta megint a gyertyát, s kiment vele. Nézte a levelet. Hátha a tulsó felén is van valami írás?

Fölveszi. Megfordítja. A levél nincs beragasztva, mint a levelek szoktak lenni. Egy percig tűnődött, hogy szabad-e öneki megnéznie: mi van a borítékban? No, bizonyosan szabad. Ha nem volna szabad, beragasztották volna. Gyuri már tudott olvasni, sőt legjobban tudott a társai között. Bevitte a levelet a bejáratnál égő gyertyához, és kivonta belőle a papírost. Olvasta: Jóságos Istenem! Megdöbönt. Ez mégiscsak az Istennek szól. Félve szemlélte tovább az írást. Az eleje tiszta kerekbetűs, mintha iskolás gyermek írta volna. Szent Fiad születésének éjjelén ajánlom néked az én szerencsétlen... A sorok ott nem voltak egykapásra olvashatók. Gyuri szeme átugrotta azt a sort, s lejjebb fogott a szóba: ...bárki megtalálja... legyen a te szent akaratodból annak a gyermeke... Gyuri szíve egyszerre lán-got vettet az örömtől. Gyereket találtam! Gyereket! Nekünk is lesz gyerekünk! Micsoda öröm lesz nálunk is! Éppen mint János bácsiéknál! Gyorsan visszadugta a levelet a borítékba, és zsebre vágta. Aztán örömmel, de mégis óvatosan takarta föl a bundát. A bundában füles kosár. A kosárban fehér kendővel letakart pólyás baba. A bundát otthagya. A kosarat felragadta, s vitte haza szinte szökdecselve. A kisdéd megint nyekergett, de Gyuri nem bánta. Vitte a nehézkes kosarat, vitte. Milyen szerencse, hogy ő akadt rá, nem más! Berontott az ajtón, s diadalmasan kiáltotta:

- Kisgyereket hoztam!

A társaság elképedten, elnémultan fordult feléje. Gyuri odavitte a kosarat a székre, amelyen ő ült, és föltekarta. A kis teremtés egyszerre elhallgatott. Bámulva nézett a lámpásra. Nem az emberekre, csak a lámpásra. Harangozóék elrökönyödve meresztették rá a szemüket. Végre a harangozó hörkent a fiára:

- Kinek a gyereke?

- Nem tudom - felelte megszeppenve Gyuri. Már látta, hogy bolondot cselekedett. Mentegetőzve hebegte:

- A templom előtt találtam. A kutya meg akarta enni...

- A templom előtt?

- Ott. A komaasszony elképedt arccal vatyogta.

- Kitett gyerek. Nekték kell fölnevelnetek! Az öreg János bácsi rábólintott, és szólott nyugodtan:

- Ez bizony a tietek most már. A harangozót elfutotta a méreg:

- Te bbarom! Te ttinó! Te hhatőkör! S úgy csattantotta pofon a szegény Gyurit, hogy a szekrénynek esett. Még abba is bevágta a fejét.

- Micsoda buta gyerek ez! - ordított képéből kikelten a harangozó.

- Ide hurcolsz a nyakamra ilyen porontyot! Ilyen senki gyerekét! Éppen nekünk kell! Magunknak sincsen kényerünk! Viszed vissza azonnal!

Gyuri két tenyerébe fogta a fejét. Egyik tenyerébe a pofont fogta, a másikban a szekrény szögletének az ütését. Bögött.

- Viszed vissza azonnal!

- Vajon ki tette ki?
 - Az a kocsi, amelyik az imént ment erre - vélte a koma.
 Az öreg gondozó bólogatott:
 - Csakis az lehetett. Láttam is, amikor jöttem, hogy a templom előtt áll. De azt gondoltam, a misére jöttek.
 - Vissza! vissza! - dühöngött a harangozó. A harangozóné azonban védőn nyújtotta a kezét a kosárra:
 - Hova vinné abba a fagyba? Volna lelked... Az éjjel hadd maradjon. Reggel jelenteni fogjuk a bírónak.
 - Ez a helyes - bólintott rá az öreg.
 - Úgy, úgy lelkem - kontrázott a kománé is.
 - A bíró ki fogja adni tartásra a község költségén. Én is vállalom, ha más nem vállalja.
 - Vállalod a fenét! - mordult rá az ura. - Majd bizony, hogy ott nekem éjnap kornyikáljon. A szekeret se szeretem, ha nyikorog. Az ilyen gyerek mindig nyikorog. És megvetően pökött a szoba sarkába. A harangozóné közben kiemelte a kisdedet a kosárból, s bontogatta a pólyát:
 - Uri-e vagy paraszt? Aligha úri. Valami jómódú parasztlé lehetett. Van ez már négyhónapos is.
 - Istentelenség! - sopánkodott a kománé. Gyuri az Isten említésére levette a fejéről a kezét, és a zsebébe nyúlt:
 - Ihol a levél... - szólt cikogva. Az asztalra vetette a levelet, és visszakullogott a számlolyra, az óra alá. Ott bógicsélt tovább csendesesen. A harangozó a lámpához tartotta a levelet, és dühös arccal olvasta:
 - Istennek: No, tessék! Hát hol lakik az Isten. Nálam? Te bbivalybornyú!
 Kirántotta a levelet a borítékból, és olyan hangon olvas-ta, mintha végrehajtásról szóló értesítés volna:
Jóságos Istenem! Szent fiad születésének éjjelén ajánlom neked az én szerencsétlen Emmácskám! (Persze!) Kérlek, add őt jó szívek közé. (A gazember!) Aki megtalálja és hazaviszi, bizonyára jó lélek. (Az hát!... Nem olyan, mint te vagy, disznó.) Legyen a te szent akaratodból, Istenem, annak gyermeke. (Köszönjük!) A kosárban levő e-zer kis arany legyen a jóságosoké, akik e...-zer...hetes...koráig...felnevelik...
 A harangozó szeme kerekre meredt, mintha kővé vált volna. A szobába csend szakadt. Még Gyuri is abbahagyta a züppögést, és könnytől csepegő szemét várakozóan függesztette az apjára. A harangozó ajka végre megmozdult. Mintha álomban rebegne:
 - Ezer arany? Tyű, a kutya fáját! Ez mán osztán...
 - Mink vállaltuk - szólalt meg nyugtalanul a koma. S fölkel a helyéről. Idegesen babrált a bajuszán. - Ihol a tanúm, János bácsi, hogy a feleségem azonnal elvállalta.
 - Elvállaltam! - vágta ki harcias arccal az asszony.
 - Mondtátok, nektek nem kell...
 - Nono! Ne olyan mohón! Az én fiam hozta talán! Neked hozta, vagy nekem?
 S nyúlt is volna a kosáráért, de a harangozóné erős mozdulattal háritotta el a kezét.

- A leányka a mienk! - dördült meg a harangozó. És a fiához fordult: - Okos gyerek vagy, fiam! Derék, emberséges gyerek vagy!

Gyuri erre a dicséretre újra a képére támasztotta a tenyerét és züppögött. A koma azonban nem hagyta annyiban. Már vörös volt, mint az érett paprika. Kiabált:

- Az a gyerek a miénk! A fiad találta, de nem vállaltad! Ez az igazság! Igaz-e János bácsi? Kend okos ember! Kend bíró volt háromszor is! Ítéj meg ő!

- Itt nem ítéj! - harsogott a harangozó. - Itt nincsen ítéjnek helye!

- De csak ítéjjen! Ő tuja a törvényt! Ősmeri! Szójjon, no! Az öreg gondba mélyedten vonogatta a vállát és szemöldökét:

- Hát iszen... hát..., hát... Az írás beszél. Az írás aszongya, hogy aki megtanálja...

- Szamár ember kend! - ordította teljes torkából a fuvaros. Vén ember, szamár ember! Soha nem is volt okos bíró! Csak mivel vagyonos... A harangozó dobbantott:

- Az én vendégemet ne sértegesse senki! Az én házamban ne szamarazza senki a gondozónkat. Posztujjatok innen. Eddig komám voltál, eztán nem ösmerlek. Ki!

E viharos jelenetbe a fuvarosné is belekotkodácsolt. A harangozóné visszakotkodácsolt. Kotkodácsoltak, kukoré-koltak. Végre a harangozó fölragadta az egyik széket. A koma erre káromkodva lódult az ajtónak. A felesége is rikoltzott. A folyosón gazembert rikított. Arra a harangozó a botját kereste, és utánuk rohant. De mikorra kirobbant az ajtón, az utcaajtó olyat csappant, hogy még az ablakok is megrezdültek belé. A harangozó dühtől lihegve toppant vissza a szobába.

- No lám, a cudarok! Még az én vendégemet sértegetik! Az asszony akkorára megtalálta a zacszóba kötött aranyat, és örömtől tündöklő szemmel öntötte ki az asztalra.

- Olvasd meg: ezer-e?

S fölkapta a csecsemőt. Megnézte közléről, meg is cuppantotta.

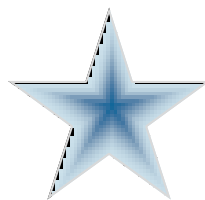
- Fölnevelünk, föl, kedves!

És a fiára pillantott. Szinte részeg volt az örömtől.

- Gyurikám, ez lesz a feleséged!

Gyuri a sarokban félrefordította a fejét, és világmegvető-keserűn nyekeregte:

- Köll a fenének!

BARTALOVICS ZOLTÁN

HOLDVILÁGKOSZORÚ

A réseken visítva bujkált a szél. Sovány gyermek karikákat rajzolt a befagyott ablaküvegre. Valami kóró karcolta a csorba keretet. Néha nyafogó hangot hallatott, mintha holtában is bebocsátását kérné a langy szobába. A lánykán kissé hanyagul lógott egy pöttös kendő, ami torka védelmére volt, de a játék öröme szellőssé tette a nyakat. Kis szervezete, mint himporát vesztett lepkeszárnyak, tehetetlenül vergődött ég és föld között. Utolsó morzsáit ette belőle a láthatatlan kór. Fehérvérsejtjei napról-napra többen voltak.

- Nézd apu!.. Mekkora Holdat melegítettem a jégvirágra! Ez a legfényesebb csillag anyu, ez a legnagyobb te vagy, ez a pici itt köztetek meg én.

- Látom, kicsi Tündérbaba. Ujjacskaid olyan ügyesek, mint a varázscseruza!

- Gyere ide! Megmutatom a mennyországot, ahol az angyalok esténként diót esznek, meg kalácsot, és az orvosságot nem ismerik, mert mindenki egészséges. Itt fent ahol anyu csillaga van, itt van a mennyország!

...Óh, Istenem! Szegényke, annyira komolyan vélekedik a világról, és olyan jó gyermek. Még édesanyja hiányát sem sírja bánatba

- Az öcsikéd csillaga hol ragyog?

- Neki még nincs, mert ő még nagyon pici. Mi világítunk az arccskájára. Látod, itt lent, ahol ez a szép szírom van. És tényleg... A jégvirág bölcsőt körvonalaz, s ahogy az utcai lámpa fénye imbolyog a kerítés lécein, úgy válik káprázattá a téli éjszaka.

Ekkor felugrik, odamegy a kiságyhoz, megcirógatja testvére alvó homlokát, s egy kis törölvel itatja a felbőfögött tejét. Lassan fél éve, hogy a nő behalt a szülésbe. Azt mondták, talán egy ilyen eset akad, ezer terhesség közül... A kályha lapján lévő repedésből néha huppogó kis lángok törtek fel, ahogy a szél a kéménybe csapott. A férfi, hangoztatá. Megkötötte a paraszat, mintha abban rejlene a magyarázat. Hosszan nézte, majd fejét lehajtva rácsukta az ajtót a síró máglyára.

- Hamu... Suttogta maga elé.

Csak hamu maradt abból a testből, akit egykor ölben emelt a küszöbön át.

Közben a lányka is elaludt öccsét karolva. Az apa erre várt. Kis fenyőt hozott az udvaron lévő hasábok mögül, és elkezdte csendben díszíteni a fát... Csilingelésre ébredtek a gyerekek. A kislány szemében sárga gömbök villogtak, a fiúcska ügyetlen tartással billegtetten fejét a szokatlan látványra. Az orvos kezébe nyomta a csengettyűt, az rögtön a szájába vette. A lány ma nem nyafogott. Csak egy szisszenés jelezte ajkán, hogy megkapta az injekciót. Pöttöm ruháskákat vett elő az egyik fiókból, és elkezdte öltöztetni a karácsonyi babát... A hónapok egyre gyorsabb, és súlyosabb lábakon dobogtak. Már nem volt elegendő az otthoni

ápolás. A kórteremben egy steril fülke rejtette magába azt a bölcs szempárt, aki ha apjára nézett, mosolyával tudatta, figyelni őket egy angyal a jégkristályok mögül. A lányka nagyon halkán dúdolni kezdett. Csöpp erejével nehezen szuszogott.

- „Messze száll a fecske, messze száll a nyár, felhő jár az égen, ősz van újra már...”

A férfi ráismert felesége nyugtató dalocskájára, amit annyiszor énekelt a kislánynak altatása közben. Nem volt képes uralkodni magán. Borzalmas, keserű könnyekkel zokogott, kínjában rárogyott egy kihúzott székre... A lányka kimerevedett szemében elcsitultak a haragvó Istenek. Babája ringása megállt karján, majd lassan lecsúszott a padlóra... Az évek úgy hozták, hogy a többszöri hóhiányos teleket felváltotta ismét a fagyos karácsony. Hatalmas csillámló pelyhek temettek földbemart sebeket, s a tócsák tetején latyakba mártva kásásodtak. A csontos bokrok subába fordultak, az utak eltitkolták a rajtuk járókat. Az utca végén, bólogató bugájában, ablakkerethez lengedezett egy elszáradt rezgőfű. A házban sárga gömbökkel fenyő állt. A konyha kövén fiúcska tologatta lendkerekes autóját. A lapok rendezettségére utakat vetített elé, hogy az asztal alján lévő tűzoltóállomás befogadja kis járművét. Az apa régmúlt fotókat rakosgatott. Egy asszony és egy leány vonásai keveredtek bennük. Kiválasztott négy képet, amin maguk voltak külön-külön, és egymás mellé rakta őket.

- Mit szólsz, fiam, ezekből csináltatok egy családi képet! Úgy sem készülhetett soha olyan, ahol négyen vagyunk. A gyermek csak játszott. Kalandjai marasztalták az elképzelt városban.

Ekkor a férfi észrevette az ablak külső felére futott jégvirágot. Kinyitotta a belső szárnyat, s egy óriásit körzött a befagyott ablaküvegre. A fiúcska felfigyelt a beáramló hidegebb levegőre. Kíváncsisága apja ölébe ültette. A kavargó szél, az utca két oldalán álló oszlopokra fűzött lámpatestet himbált, fénye néha bele-bele villant az emlékkarikába.

- Apa, nézd! Sír a Hold...

S riant a jégvirág, beleszédült a szobába, majd a málló párkány sarkában, könnyezve lecsorgott...

SZÉKELY PÁLMA

KIDE: A FALUNAPON NYIRŐ JÓZSEF KÖNYVTÁRAT ALAPÍTOTTAK

Nyirő József Isten igájában című könyvének jelképes átadásával és átvételével október 4-én a Falunapon Varga Gabriella újságíró, az Eudoxia 20 Irodalom-, Tudomány-, Művészetpártoló és Családsegítő Alapítvány és a Nemzetstratégiai Kutatóintézet társalapításával a Kide Egyesület hivatalosan is megalapította a település egykori katolikus plébánosáról, a magyar irodalom kiválóságáról elnevezett könyvtárat.

Az erdélyi, Kolozsvár környéki, a Mariazellt Csíksomlyóval összekötő Mária-út mentén található kis zsákfalú, nagy írónk, Nyirő József papi szolgálatának utolsó és élete fordulópontjának helyszíne, Kide csodálatos természeti környezetben fekvő település, amelyen jelenleg mindössze 120, három felekezethez (református, unitárius és katolikus) tartozó lakos él, és amelyet az utóbbi időben egyre több odalátogató felfedez. Az elmúlt években több kolozsvári, szamosújvári és székelyföldi iskola cserkészcsapata és néptáncsoportja is táborozott a faluban, különféle plébániai és egyetemi ifjúsági közösségek vonultak el oda lelki feltöltődésre vagy kulturális programok tartására, nem utolsósorban – Mária-út menti fekvésére tekintettel – számos zarándoknak is útjába esik. Mindezek természetes következménye, hogy emelkedni látszik a faluba visszatérő, ott ingatlant vásároló, esetenként oda is települő fiatalok száma.

A más vallásúakkal és az idegenekkel szemben toleráns, nyitott szemléletű lakosság szívesen fogadja az érkezőket, sőt nemcsak szívesen fogadja, hanem hívja is az odatelepedni szándékozókat. Az ott élők számára továbbá – nemzeti és vallási identitásuk megőrzése szempontjából – nagyon fontosak a falu egyedüli építészeti értékeit megjelenítő templomok és melléképületek is, éppen ezért azoknak – és a település egészének – nagyszabású fejlesztését tűzték ki célul.

Mindezek jegyében született meg a falu egyik lelkes lakosa és támogatója, Ozsváth Judit, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem oktatója, a Pszichológia és Neveléstudományok Kar adjunktusa, a *Vasárnap*, a *Keresztény Szó* és a *Magiszter* folyóiratok munkatársa fejében a gondolat, hogy a falu kulturális fejlődésének előmozdítása érdekében és a nagy elődnek is emléket állítva, jöjjön létre a településen egy falusi kiskönyvtár. Varga Gabriella – aki Budapesten élő erdélyiként 2005 óta foglalkozik külhoni könyvtárak alapításával –, meghallván a hívó szót, rögtön a tettek mezejére lépett, és magyarországi felajánlásokból (elsősorban a néhai szombathelyi tanár, költő, szépíró, szakíró és dalszövegíró Balogh József özvegye, a dunakeszi székhelyű Eudoxia 20 Alapítványt képviselő Jámbor János író, költő, rendező, tanár, továbbá Budapestről az Éber család, Práger Lászlóné, a Kisebbségekért – Pro Minoritate Alapítvány és a Jakab Antal Keresztény Kör adományából) összegyűjtött egy induló készletet és az időközben az ügy mellé szegődött további jótevők: az Excenter-Demo Stúdió Kft., illetve a Nemzetstratégiai Kutatóintézet segítségével eljuttatta a helyszínre. Mindezek eredményeképpen Kidében, október 4-én a Falunapon ünnepélyes keretek között megtörtént a Nyirő József Könyvtár hivatalos megalapítása. Az esemény – egy tanút idézve – „*nagyon-nagyon szép volt, törölgették a szemüket az emberek*”.

Az ünnepi ökumenikus istentiszteletet és a gyerekek-fiatalok aradi vértanúkról való megemlékező műsorát követően Nagy Tibor Sándor református lelképásztor, a Kide Egyesület elnöke áttekintette a neves író, kilépett katolikus pap, politikus és újságíró életútjának kidei szakaszát. E szerint az 1889-ben Székelyszomboron született Nyirő József miután a székelyudvarhelyi Római Katolikus Főgimnáziumban elvégezte középiskolai, majd a gyulafehérvári Pappnevelő Intézetben és a bécsi Pázmáneumban teológiai és filozófiai tanulmányait, 1912-ben a katolikus egyházi autonómiáról szóló latin nyelvű disszertációjával teológiai doktorátust szerzett és még ugyanebben az évben Nagyszebenben pappá szentelték, nagyszebeni és beszercei hitoktatói tevékenységét követően a Kolozsvár megyei Kide község plébánosa lett. Ám nem sokkal azután, hogy Erdélyt Romániához csatolták, 1919-ben kilépett az egyházi rendből és feleségül vette az alsórákosi Bedő Ilonát. Házasságukból három gyermek született. A papi rendből való távozása után a római katolikus egyház – az akkori szokásnak megfelelően – kiközösítette. Először Kidén bérelt malmot, hogy fenntartsa magát és családját, majd a következő tíz évben a kolozsvári *Keleti Újságnál* dolgozott újságíróként.

Nagy Tibor Sándor felelevenítette azt is: a falunak korábban több könyvtára volt, egyik éppen a Nyirő József által 1915-ben alapított *Katolikus Népkönyvtár*, amelyről az egykori plébános a *Domus Historiába* a következőket

jegyezte be (részlet): „*Annak a nagyarányú szoc. munkának, amelynek megvalósítása az újonnan épült, de még föl nem szerelt »olvasóköri ház«-zal kapcsolatban a plébánosra vár, első pozitív kiindulása a »Katholikus Népkönyvtár« létesítése. Előre láthatólag megfizethetetlen haszna lesz, tekintve a hívők olvasási készségét [...]. Anyagi eszköz hiányában adományozás révén kellett a munkáról gondoskodni és ez eredménnyel járt. [...] Püspök Urunk ömértósága kegyes volt engedélyt adni 2172/1915. sz. rendeletével 1915. április 10-i kelttel, hogy a plébániális könyvtár tulajdonát képező szépirodalmi és gazdasági munkák bemutatott jegyzéke szerint a kath. könyvtár részére átutaltassanak és ezáltal a könyvtárat sikerült létesíteni 90 kötetten és 300 szépiratkával. – A fokozatos fejlesztés három irányban történik: hitvédelmi, szépirodalmi és gazdasági szakban. A további teendőkről, a szabályok megalakításáról egy bizottság köteles gondoskodni. Az eredményes és helyes használathoz minden esetre szükséges az olvasókör megalapítása, amelynek vezetése a plébános hozzáértéséről és helyes tapintatától függve idő múlásával hasznos és pozitív szilárdulását jelenti a katolikusoknak.*”

A könyvtár-újraalapítási szándékot is indokoló gondolatai után a református lelkész Ozsváth Juditnak adta át a szót, aki a jelen nem lévő társalapítók nevében szólt az ünneplő közösséghez. Varga Gabriella rövid üzenetlevelében köszönetet mondott mindazoknak, akik a kezdeményezés mellé álltak s közös összefogásukkal lehetővé tették, hogy az álom megvalósuljon, a könyvek kidei szentélye megszülessen. „*Kívánom, hogy jó kedvvel, derűvel végezzék majd a könyvtár berendezésének, a könyvek elhelyezésének nem kis feladatát – fogalmazott a levél írója –, s amikor majd ennek eredménye: a könyvek kidei szentélye megszületik, teljen meg élettel, szép és tartalmas programokkal, mindazok pedig, akik a kölcsönzés szándékával lépnek be ajtaján, találjanak polcain minél több örömet adó, élményt jelentő, szellemet építő és lelket gazdagító, hasznos időtöltést biztosító kiadványt.*”

Varga Gabriella levele után Ozsváth Judit az Eudoxia 20 Alapítvány és személy szerint Jámbor János ügyvezető titkár írásos üzenetét tolmácsolta, aki az alkotó ember és általa a mű megszületésének fontosságát hangsúlyozta. Az alakuló kidei könyvtárról leszögezte: az is egy mű, méghozzá nagyon fontos mű, a magyar alkotások és tudás kötetekbe szerkesztett tárháza, ezért is fontos, hogy megnyíljon, és ez a tudás, a művek e sokasága Kideiben is minden magyar honfitársunk számára elérhető közelségbe kerüljön.

Ezt követően a Nemzetstratégiai Kutatóintézet képviselőjében Puskás Attila szólt a jelenlévőkhöz. Ünnepi beszédében kiemelte: sokan szerették és szeretik Székelyföldet és a székelységet, de kevesen tudták szeretetüket olyan maradandóan szavakba önteni, mint Nyirő József. Kevesen tudtak annyi lelkiert adni a székelységnek, és ezáltal az egész magyar nemzetnek, mint amennyit Nyirő József adott és ad. „*Adja Isten, hogy tanuljunk meg együtt*

örülni, hogy a székely és magyar anyák és apák, nagyanyák és nagytaták gyerekeiktől, unokáiktól ne a nyugat talmi ajándékait kérjék, hanem majdan születő gyerekek mosolyát. És adja Isten, hogy soha ki ne fogyjon belőlük a magyar szó, Nyirő József anyanyelvének szavai” – zárta szavait a díszvendég.

Az ünnepi beszéd után a könyvek legfőbb ajándékozója, a néhai szombathelyi tanár, költő, szépirodalmi, szakíró és dalszövegíró, Balogh József özvegyének adománylevelét ismertette Jakab Berta nyugdíjas tanítónő. Soraiiban Balogh Józsefné Anikó azt is felidézte: férjével három alkalommal jártak Erdélyben, és azt a szeretetet, kedvességet és szívéllyességet, amit útjaik során az itt élő emberek részéről tapasztaltak, sohasem tudták feledni. „*Innen a kis-Magyarország nyugati végéből férjem a verseiben – és minden más lehetséges módon is, ahogyan csak tehette – kifejezte a küllhoni nemzetrészek iránti nagyfokú érzékenységet, féltő aggodalmát. Aztán a Gondviselés úgy akarta, hogy 2011 decemberében, alig néhány nappal a 60. életévének betöltése után végérvényesen letegye a tollat... De mi, családja és lelki-szellemi hagyatékának legfőbb örökösei tovább kívánunk haladni azon az úton, amelyen járt, amelyen annyi évtizeden át jártunk együtt. Ebben az elköteleződésben gyökerezik az a gondolat, hogy gondosan válogatott könyvtárának mintegy félezer darabjával a Kárpát-medencének azon része felé irányítsuk figyelmünket, ahonnan korábban mi is annyi figyelmet és szeretetet kaptunk, s amelyről férjem az Ádventi mesélő című versében így írt: »Egyként szól a sokak hangja, / zeng Házsongárd nagyharangja, / s akár élők, akár holtak, / bennünk élnek, velünk szólnak, / így viselős mindnek sorsa, / életüket szívünk hordja, / és megőrzi mindörökre, / amíg mesélsz, Erdély földje!«*” – hangzott a költő özvegyének üzenete.

A könyvtáralapítás műsora Balogh József két versével, az *Ádventi mesélő* és az *Aradi őszi dal* című költeményével zárult, amelyeket Balog Orsolya és Oláh Szilárd, a kolozsvári Református Kollégium végzős diákjai tolmácsolásában hallgathattak meg az ünnepre egybegyűltek...

WASS ALBERT

MAGYAR KARÁCSONY AZ ÉGBEN

Aki még nem tudott róla, ám tudja meg, hogy amikor lent a földön megszólalnak a karácsonyesti harangok, odafönt a Mennyeknek Országában a legeslegfiatalabb angyalka megráz egy fényes aranycsengőt. Erre a jelre a mennyei palota nagy szárnyas kapui maguktól megnyílnak, s a mennyország összes népe illő sorban betódul a hatalmas kupolaterembe, ahol várja már őket Jézus Király karácsonyfája. Mikor mindenki együtt van már, akkor az Úr Jézus megadja a jelt, s a kiválasztott szentek sorjában meggyújtják a mennyezetig érő karácsonyfán az emlékezés gyertyáit.

Nagy tiszteltetés ám a gyertyagyújtók sorába kerülni s fontos hivatal. Mert ezen múlik, hogy kikről emlékezik meg a mennyország népe azon a karácsonyon. Mikor aztán a gyertyák már mind égnek, akkor az Úr Jézus intésére sorra járulnak az ég lakói a karácsonyfához, s ki-ki ráaggatja a maga imádságát. Ezeket az imádságokat aztán az Úr Jézus megáldja, s szorgos angyalok nyomban aláindulnak velük a földre, hogy szétosszák azok között, akiknek szólnak. Ezek a soha nem hiábavaló, de mindig beteljesülő imádságok a mennyek lakóinak ajándékai a földi emberek számára. Így ünnepelnek odafönt karácsonyt azok, akik közülünk eltávoztak, tudja azt mindenki.

De ebben az esztendőben szokatlan dolog történt odafönt az égben. Már egy héttel karácsony előtt hírvívő angyalok járták sorra a mennyország lakóit s tudatták velük, hogy Jézus Úr parancsára ebben az évben magyar karácsony lesz odafönt.

Ilyesmi még nem történt amióta világ a világ, hogy egyetlen nép javára tartsák az ünnepet s méghozzá egy olyan kicsike, maroknyi nemzetet tiszteljenek meg ezzel, mint a magyar. De Jézus Úr így látta illőnek s helyesnek, s így is történt.

Mikor aztán megszólaltak odalent a földön ma este a karácsonyi harangok, egy szeplős arcú, vézna kis angyalka, aki még egészen új volt odafönt, rendelkezés szerint kezébe vette a fényes aranycsengőt, hogy megadja vele a jelt. Azonban olyan ijedt és elfogódott volt szegényke a nagy megtiszteltetéstől, hogy nyomban el is ejtette a csengőt, amiből aztán egy kis bonyodalom származott. Padlót érve a csengő ugyanis élesen felcsengett egyszer, amitől a szárnyas kapuk nyomban nyílani is kezdtek. Mivel azonban a csengő nyomban el is hallgatott, a kapuk is abbahagyták a nyílást, és a kint várakozók számára csupán egy szűk kis rést hagytak, melyen keresztül csak a soványabbja tudott beférni, a kövérebbje nem. Az újdonsült kis angyalka pedig úgy megszeppent a maga ügyetlenségétől, hogy szégyenében nyomban elszaladt, s elrejtőzött a karácsonyfa lehajló ágai alá.

Az Úr Jézus, látva a bonyodalmat, maga vette föl a csengőt s megrázta jó erősen, amitől nyomban szélesre tárultak a kapuk, s a nép betódulhatott az égi kupolaterem-

be. Jézus parancsára széles kört hagytak szabadon a karácsonyfa körül az égi magyarok számára, akik utolsónak vonultak be, ünnepélyes elfogódottsággal, hogy elfoglalják a megtisztelő helyet. Mikor aztán mindenki együtt volt, az Úr Jézus megadja a jelt: gyúljanak hát ki az emlékezésnek lángjai a magyar karácsonyfán!

Elsőnek az ősz István király lépett a fához s néma méltósággal gyújtotta rajta az első gyertyát. Sorra követték az Árpád-ház tagjai, Hunyadiak, Zrínyiek, Rákócziak s a többiek mind, hosszú, hosszú sorban. „Pro libertate”, suttogta a nagyságos fejedelem, s Petőfi Sándor keze reszketett, amikor kinyúlt a márciusi ifjak emlékének gyertyája felé. S rendbe kigyúlt az egész magyar történelem, s ott ragyogott pazar fényben a mennyei palota közepén, egész világ csodálatára. S mikor már minden gyertya égett a karácsonyfán, előlépett öreg Csikay Gyuri, esett vállú hajdani kolozsvári cigányprimás, állához emelte kopott hegedűjét, s felsírt a húrokon a magyar „Mennyből az angyal...” De olyan szépen, olyan szívfájdítóan, hogy még az Úr Jézusnak is megkönnyesedett tőle a szeme, s ártatlan kicsi angyalkák a háttérben csupa gyönggyel sírták tele a padlót.

Majd az Úr Jézus jelt adott megint, s rangsor szerint István király lépett oda elsőnek a fához, hogy felaggassa rá a maga ajándékát, földi magyaroknak. Aranytekercsre írott áldásos imádság volt, súlya majd földig húzta le a gyöngy ágat. Szent László vitézi erejét, Zrínyi Miklós bölcs megfontoltságát, Rákóczi Ferenc lelkes hitét s Petőfi Sándor lángoló szívét aggatta fára. Úgy megtelt rendre minden ág magyaroknak szóló magyar imádsággal, hogy mire a más nemzetségből valók sorra kerülhettek, már csak úgy roskadozott a fa a tehertől.

Sok-sok időbe került, míg a mennyeknek minden lakója odajáruhatott a karácsonyfa elé a maga ajándékával. Nemzet még ennyi imádságot nem kapott, amióta világ a világ! Mikor aztán az utolsó imádság is rajta csüngött a fán, az Úr Jézus megáldotta valamenynyit, s míg a sok nép vonulni kezdett újra kifelé a szárnyas kapukon, szorgos kis angyalok nyomban hozzáfogtak, hogy batyuba kössék a sok égi kincset, s alászálljanak vele kicsi Magyarhonba.

Végül aztán már csak az égi magyarok álltak ott még mindig a magyar karácsonyfa körül, imába mélyülten. Az angyalok elhordták már az utolsó ajándékot is, s a gyertyák is kezdtek csonkig égni, amikor az Úr Jézus szeme hirtelen megakadt valami fehéren, a roppant karácsonyfa alsó ágai között. Jobban odanézett s hát bizony egy kis angyalka köntösének a csücske volt az. Az újdonsült szeplős kis angyalka, aki elejtette az aranycsengőt, kukszolt ott még mindig nagy ijedten. Az Úr Jézus félrehajtotta az ágakat, s kézen fogva elővezette onnan a szeplős kis angyalt. „Hát te minek bújtál oda?” – kérdezte tőle mosolyogva. „Resteltem magamat” – vallotta be a szeplős. – „Elfelejtettem volt azt a csengőt, lássa.” „Oh, hát te voltál az!” – nevetett az Úr. „Ne búsulj semmit, megtörténik az ilyesmi mással is. De téged még nem láttalak itt eddig. Mi a neved? Honnan jöttél s mi-

kor?” „Katika a nevem s Budapestről jöttem – felelte a vézna, szeplős kicsi angyal – november negyedikén, Uram.

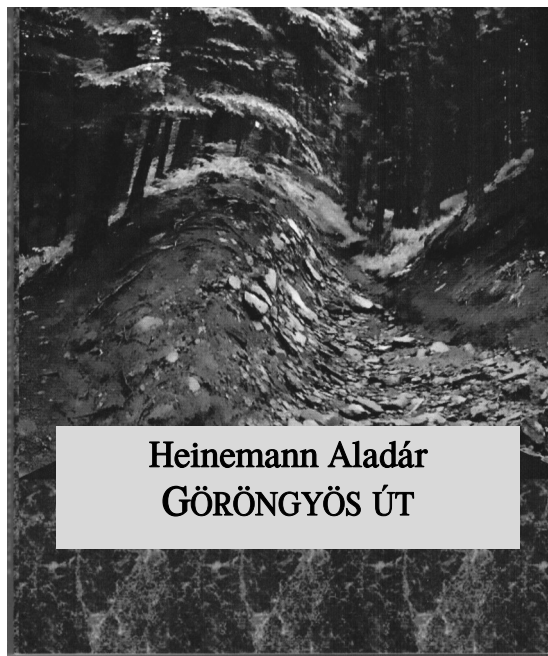
Néhány pillanattal mély-mély csönd volt a nagy kupolateremben. Az égi magyarok mind a vézna kicsi angyalkát nézték, s valamennyinek könnyes volt a szeme. Aztán Jézus szelíd hangja törte meg a csendet. „Isten hozott, Katika” – mondta jószágon, s keze gyöngéden megsimogatta a kis szöszeke fejét. „Aztán küldtél-e te is ajándékot Budapestre a tieidnek?” „Küldtem, Uram” – felelte Katika, s elpirult a szeplői alatt. „Aztán mit küldtél?” – kíváncsiskodott az Úr Jézus. „Szép ünnepi imádságot szüleidnek, kis testvérkéidnek?” A kicsi angyal képe még pirosabbra gyúlt. „Nem imádságot küldtem” – vallotta be szégyenkezve. Az Úr Jézus igen nagyon elcsodálkozott. „Nem-e? Hát mi egyebet lehet küldeni innen?” „Kenyeret” – felelte szepegve Katika. „Szép fehér égi kenyeret. Minden nap félretettem, amit nekem adtak itt. Hiszen én kapok még máskor is” – tette hozzá bizalmasan. „S ha nem, hát az se baj. De odalent Budapesten nincsen fehér kenyér, régóta már...”

Mély, döbönt csönd volt, szentek, angyalok pisszenni se mertek. Hiszen ilyesmi még nem történt emlékezet óta, hogy valaki kegyes imádság helyett kenyeret küldött volna alá a mennyországba.

Aztán az Úr Jézus lehajolt s homlokon csókolta a kis lányt. „Jól tetted, Katika”, mondta halkán s lopva kitörölt egy tolakodó könnyecseppet a szeméből, „sokszor a kenyér a legszebb imádság. Én is azt adtam egyszer az én népemnek, amikor lent jártam a Földön. Kenyeret.”

Valahol a meghatottan álló magyarok sorában egy öreg nagymamából kitört az elfojtott zokogás. Katika kitepte magát az Úr Jézus karjaiból, odafutott az öregasszonyhoz és két vézna karjával átölelte. „Ne sírj, nagymama!” – kiáltotta hangos, csengő angyalka-hangon, mely egyszeribe betöltötte az egész mennyországot – „Apuék nem éheznek többet odalent! A mennyei kenyér, amit küldtem, meglásd, eltart sokáig!”

Az Úr Jézus mosolygott. S mosolyától, bizony, akár hiszik, akár nem: kisütött a nap Magyarországra fölött!

Heinemann Aladár GÖRÖNGYÖS ÚT

„Filmekben élsz és arra vágysz, hogy olyan legyél, mint ők, a szereplők, akik eljártsszák helyetted azt, hogy élsz!” Ezek a sorok írják le legtalálékosabban azt az érzést, amit Heinemann Aladár *Göröngyös út* című önéletrajzi könyve hagyott bennem. Mindannyian szeretnénk egy sikeres, kalandos életet, s sokszor mégsem vállaljuk a kockázatot, nem válaszolunk a kihívásokra.

Heinemann Aladár élete vakmerő harc volt a lehetetlennel. Egyetemes iskolapéldája az önmegvalósítás, az élni akarás és a szabad akarat magaslatainak. A könyv őszinte, hiteles önéletrajzi mű, azonban többször felmerül a kérdés: mégis, hogy lehet? Mi az a belső erő, ami egy embert az élet ennyi nehézségein keresztül visz? Hollywoodi filmekbe illő váratlan fordulatok és hihetetlen események sorozata, mégis minden a valóság talaján.

A második világháborúban szinte még gyerekként vadászrepülőgép pilóta, hosszú hónapokon keresztül emigráns, majd svéd farmer, gyárimunkás, sikeres kereskedő, olajszállító hajó főszakácsa. Lassan a skandináv a társadalmi létrán felkapaszkodó magyarból a kalandvágy által fűtött új kanadai bevándorlóvá vált, aki hónapról hónapra szakmát váltott. Feljebb, magasabbra, sokszor a vakmerősége miatt a beláthatatlanba. De a töretlen hit, a kétséget nem ismerő akarat, az Isten adta találékonyosság minden élethelyzetben az előre vezető úton segítette tovább a sorsát azon a bizonyos göröngyös úton. A bátraké a szerencse és Aladár sorsa a bizonyíték, hogy ez nemcsak üres közmondás. Hiszem, hogy a Kanadában sikeres üzletemberré vált honfitársunk életéből teltház mozifilmeket fognak forgatni. Csak az a kérdés, hogy melyik életszakaszából, hiszen vagy három egész éjszakás filmet lehetne készíteni mindabból a szinte hihetetlen eseménysorozatból, aminek Aladár nemcsak a szereplője, de a főhőse is. *(Losonc Csongor)*

KANADAI MAGYAR TV 12:30 MINDEN SZOMBATON
www.magyarkepek.tv; tel: 647-477-7030

Az Antológia Kiadó egyik legújabb könyve alapmű, nélkülözhetetlen forrásmunka történelmünk kutatói számára. Könyvismertetőt a következő lapszámunkban olvashatunk.

(D. R.)

Kahler Frigyes

RE TÖRKI
KÖNYVISMERTETŐK ÉS KÖNYVISMERTETŐK

az IGAZSÁG CANOSSA-JÁRÁSA

avagy

a rendszerváltoztatás és az igazságtétel történetéhez

ANTOLÓGIA KIADÓ
LAKITELEK, 2014

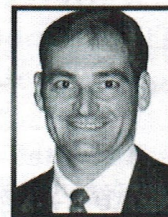
CSENDES ÉJ

Csendes éj, szentséges éj!
Mindenek álma mély.
Nincs fenn más, csak a szent szülő pár
Drága kisdedük álmainál.
Szent Fiú aludjál,
Szent Fiú aludjál.

Csendes éj, szentséges éj!
Angyalok hangja kél,
Halld a mennyei alleluját,
Szerzte zengi e drága szavát:
Krisztus megszabadít,
Krisztus megszabadít

„A PÉNZ NEM MINDEN, DE JÓ HA VAN”

Tapasztalatom szerint, a gazdaságilag független emberek kevesebbet aggódnak a piac és az élet ingadozásai miatt. Átfogó pénzügyi tanácsadással segítük Önnek lelki nyugalma és vagyoni biztonságja megvalósításában.

Gábor László Vaski, CFP, B.Mus.
Senior Financial Consultant
390 Brant Street Suite 600,
Burlington, ON L7R 4J4

SOLUTIONS BUILT AROUND YOU™

Investors Group Financial Services Inc.

Tel: 905-333-3335, or 1-888-467-8844 (toll free)

Fax: 905-333-3559

e-mail: gabor.vaski@investorsgroup.com

www.investorsgroup.com

- ▶ BEFEKTETÉSI TANÁCSADÁS
- ▶ NYUGDIJBEFEKTETÉS
- ▶ ADÓTANÁCSADÁS
- ▶ JELZÁLOGKÖLCSON
- ▶ BIZTOSÍTÁS*
- ▶ KÉSZPÉNZ KEZELÉS
- ▶ HAGYATÉK,
- ▶ VÉGRENDELET TANÁCSOK
- ▶ BRÓKER SZOLGÁLTATÁSOK

TM Trademarks owned by Investors Group Inc. and licensed to affiliated corporations
* Insurance products and services distributed through I.G. Insurance Services Inc.
Insurance License sponsored by The Great-West Assurance Company
** Brokerage services offered through Investors Group Securities Inc.

Music and Dance

with Máté Szigeti and the Students of
Hamilton Academy of Performing Arts
&

Hamilton City Ballet

Two ways to purchase tickets
and subscriptions:

[Mail] Return this form to Máté Szigeti

Hamilton Academy of Performing Arts

108 Park Street West

Dundas, ON., L9H 1X4

Call for information: 905-574-2457 or 289-938-2457

Cheques should be made payable to Máté Szigeti

[Email] szigetimate@gmail.com

Hamilton Academy of Performing Arts is registered as
a non-profit, charitable organization.

(CBN 85903 8267 RR0001)

Please see the HAPA website for donations:

<http://www.haofpa.com/fundraising.html>

MAGYAR NAPLÓ

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

**Az egyetlen szépirodalmi folyóirat
a DIGITALSTAND-on!**

A Magyar Napló elektronikus formája már a www.digitalstand.hu webáruházban is elérhető!
A digitális folyóirat tartalma teljes egészében megegyezik a hagyományos lapszámokéval.

Digitális lapszám vásárlása: 390 Ft

Digitális előfizetés

12 hónapra: 3960 Ft (12 lapszám, egy lapszám ára: 330 Ft)

6 hónapra: 1980 Ft (6 lapszám, egy lapszám ára: 330 Ft)

3 hónapra: 990 Ft (3 lapszám, egy lapszám ára: 330 Ft)

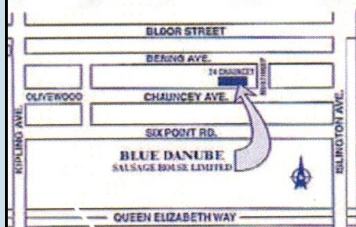
(Az árak az Áfá-t tartalmazzák.)

**Fedezze fel a digitális újságolvasás előnyeit! Ha a Digitalstandot választja, a Magyar Napló
mindig Önnél lesz, ráadásul kedvezőbb áron, mint korábban bármikor!**

BLUE DANUBE SAUSAGE HOUSE LIMITED

Igazi magyaros jóízű friss hentesárak
Finom házi sütemények
Magyar áruk bőséges választéka
Szeretettel várja Önöket a Balega család

24 Chauncey Ave.,
Etobicoke, ON M8Z 2Z4
Tel: (416) 234-9911
Fax: (416) 234-9122
bluedanubesausagehouse.com

A torontói magyar közösség emlékönyve

1938 - 2011

History of Toronto's Hungarian Community

szerkesztette

Dancs Rózsa

Ára: 30:00 CA\$. Hívja: 416 491 4631

nemzeti regiszter

KALEJDOSZKÓP ALEIDOSCOPE

*"Nincs más haza, csak az anyanyelv..."
(Márai)*

16 éve indult el
Észak-Amerika egyetlen kétnyelvű,
kimagasló színvonalat követő kulturális folyóirata
Szervátiusz Jenő-díjjal kitüntetett lap
Az ősszmagyarság irodalmi, kulturális,
tudományos munkásságára odafigyelő folyóirat

Főszerkesztő: Dancs Rózsa

Felelős kiadó: George Telch Kaleidoszkóp Hagyományörző Klub

email: rozsadancs@yahoo.ca

Tel: 416-491-4631

Bobó Bóbitája Gyermeklap

Újra itt a Bóbita!

Mami, tudod mi van benne?
Vers, játék és sok-sok mese!
Nyelvtörő, rejtvény, színező,
Találós kérdések, fejtörők!

Édesanyám, kérlek nagyon,
Legyen az én gyermeklapom!

Megrendelhető: 416 491 4631